

Нас добра ведаюць, напрыклад, у Санкт-Пецярбургу і Маскве. Будаўнічыя кампаніі абедзвюх расійскіх сталіц набываюць не ўсякі і зменят, нават сваіх заводаў, а беларускі бяруць ахвотна.

Яе аповесці і раман «Менада і яе сатыры» друкаваліся ў часопісах «Малодзец», «Нёман», «Сібірскіе агні». Творы Алены Брава перакладзены на рускую, нямецкую і іншыя мовы.

Ніводная дзяржава не ў сілах забяспечыць усіх сваіх грамадзян высокай пенсіяй. Для гэтага неабходна падключыць самага патэнцыйнага пенсіянера, каб ён удзельнічаў у фарміраванні ўласнай пенсіі.

Выдаецца з 9 жніўня 1917 г.

БЕЛАРУСЬ ГАТОВА СТАЦЬ ДЛЯ КАЗАХСТАНА «ЗАХОДНІМІ ВАРОТАМІ» НА ШЛЯХУ Ў ЕЎРОПУ

Напярэдадні афіцыйнай часткі візіту Нурсултана Назарбаева ў Беларусь кіраўнікі дзяржаў сустрэліся ў неформальнай абстаноўцы ў Белавежскай пушчы. Аляксандр Лукашэнка прымаў свайго казахстанскага калегу ў рэзідэнцыі «Віскілі».

кашэнка, сустракаючыся ў Мінску са сваім казахстанскім калегам Нурсултанам Назарбаевым. «Недалёкі час, калі ваша добрая ідэя, якую вы выказалі, напэўна, ужо дзясцяткі два гадоў таму, атрымае не проста контуры, а напоўніцца зместам», — сказаў Аляксандр Лукашэнка.

гэтым ён звярнуў увагу на тое, што эканомікі дзвюх краін узаемадапаўняльныя. Аляксандр Лукашэнка падзякаваў казахстанскаму боку за тую дзяржаўную праграму, каля дзясцяткі, у якіх Беларусь прымае ўдзел у Казахстане.

Унікальныя прыродныя патэнцыялы Беларусі, яе запаведнікі і нацыянальныя паркі, як было адзначана, з'яўляюцца добрай асновай для развіцця супрацоўніцтва ў сферы турызму і аздараўлення.

Прэзідэнт Беларусі і Казахстан у неформальнай абстаноўцы абмеркавалі шырокае кола пытанняў двухбаковых адносін напярэдадні афіцыйных перагавораў у Мінску.

Прэзідэнт Беларусі падзякаваў свайму калегу за тое, што ён цвёрда прыймае ідэю свайго слова. «Мы дамовіліся, што кожны год знойдзем час сустрэчы, каб прааналізаваць выкананне нашых дамоўленасцяў», — растлумачыў ён.

Як паведамлялася, афіцыйная частка візіту Прэзідэнта Казахстана Нурсултана Назарбаева ў Беларусь пачалася вечарам 13 мая.

На думку кіраўніка беларускай дзяржавы, гэта прывяло да таго, што Беларусь і Казахстан ушчыльную наблізіліся да ўзроўню тавараабароту ў памеры \$1 млрд. Казахстан займае 3-е месца ў СНД пасля Расіі і Украіны ў гандлі з Беларуссю.

Нурсултан Назарбаев разлічвае, што яго цяперашні візіт у Беларусь даць магчымасць узняць супрацоўніцтва Беларусі і Казахстана, асабліва ў гандлёва-эканамічнай сферы, на новы ўзровень, а тавараабарот павінен перасягнуць \$1 млрд.

Аляксандр Лукашэнка накіраваўся ў Маскву для ўдзелу ў самітах АДКБ і СНД

Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка накіраваўся з рабочым візітам у Расійскую Федэрацыю, дзе 15 мая прыме ўдзел у самітах АДКБ і СНД, паведамліла БЕЛТА ў прэс-службе беларускага лідара.

У расійскай сталіцы адбудзецца пасяджэнне юбілейнай сесіі Савета калектыўнай бяспекі АДКБ, прысвечанай 20-годдзю падпісання Дагавора аб калектыўнай бяспецы і 10-годдзю стварэння АДКБ.

Плануецца, што кіраўнікі дзяржаў абмяркуюць меры па калектыўным процідзеянні глабальным і рэгіянальным выклікам бяспекі, падзяўчыць вынікі дзейнасці АДКБ за дзясцігоддзе і намячыць прыярытэтыя напрамкі развіцця арганізацыі.

Аляксандр Лукашэнка таксама прыме ўдзел у неформальным пасяджэнні Савета кіраўнікоў дзяржаў — удзельніц СНД, дзе будучы абмеркаваныя пытанні далейшага ўзаемадзеяння ў рамках гэтага інтэграцыйнага ўтварэння, а таксама актуальныя міжнародныя тэмы.

Аляксандр Лукашэнка таксама прыме ўдзел у неформальным пасяджэнні Савета кіраўнікоў дзяржаў — удзельніц СНД, дзе будучы абмеркаваныя пытанні далейшага ўзаемадзеяння ў рамках гэтага інтэграцыйнага ўтварэння, а таксама актуальныя міжнародныя тэмы.

Аляксандр Лукашэнка таксама прыме ўдзел у неформальным пасяджэнні Савета кіраўнікоў дзяржаў — удзельніц СНД, дзе будучы абмеркаваныя пытанні далейшага ўзаемадзеяння ў рамках гэтага інтэграцыйнага ўтварэння, а таксама актуальныя міжнародныя тэмы.

НА БЯГУЧЫМ ТЫДНІ БУДЗЕ ЦЁПЛА І ДАЖДЖЛІВА

Пра гэта паведамліла БЕЛТА галоўны сінноптык Рэспубліканскага гідромэаэацэнтара Людміла ПАРАШЧУК.

Халодны антыцыклон паступова адыходзіць з Беларусі на ўсход, атмасферны ціск падае. Дзённая тэмпература складзе плюс 15—20 градусаў, на паўднёвым усходзе Гомельскай вобласці паветра прагрэецца да 23 градусаў. З сярэды ўсталяецца паўднёвы вецер, паветраныя масы панучу паступаць з Украіны і акваторыі Чорнага мора.

Table with weather forecasts for Bratsk, Vitebsk, Gomel, Grodno, Magilë, and Minsk.

Курсы замежных валют, устаноўленыя НБ РБ з 15.05.2012 г.

Table with exchange rates for Dollar USA, Euro, Ruble, and Ukrainian hryvnia.

Тры новыя манеты

Учора Нацыянальны банк увёў у абарачэнне сярэбраную памятную манету «Ікона Прасвятлой Багародзіцы «Уладзімірская» серыі «Праваслаўныя чудатворныя іконы» і дзве манеты «Беларусбанк. 90 гадоў» — сярэбраную і медна-нікелевую.

Па звестках упраўлення інфармацыі і грамадскіх сувязяў Нацбанка, прамавугольная (30x45 мм) «ікона...» мае намінал 20 рублёў, проба сплаву 925 і масу 31,1 грама.

Сярэбраная «Беларусбанк. 90 гадоў» валодае такімі параметрамі: намінал 20 рублёў, проба сплаву 925, маса 33,62 грама, дыяметр 38,61 міліметра.

Медна-нікелевая — намінал 1 рубель, маса 15,5 грама, дыяметр 33 міліметры. Абедзве манеты адкаваныя на ЗАТ «Літоўскія манетныя двары»: першая — якасцю «пруф», тыражом 7000 штук, другая — «пруф-лайк», тыражом 4000 штук.

Уладзіслаў КУЛЕЦКІ.

15 мая — Міжнародны дзень сям'і

Маладая ўздзенская сям'я ПІНЧУКОЎ моцная не толькі ўзаемным каханнем, але і агульным клопатам пра сваё першае дзіця — дачушку Соф'ю.

БЕЛАРУСАЎ ПАВІННА БЫЦЬ БОЛЬШ!

Большасць беларусаў па-ранейшаму жыве ў шлюбе і выходзіць адно дзіця. Гэта характэрна і для гарадской, і для сельскай мясцовасці.

Праўда, адно з апытанняў сведчыць, што дваіх і болей дзяцей хацелі б мець 60% апытаных, а адно — толькі 13%. Узрост уступлення ў першы шлюб і нараджэння першага дзіцяці павольна расце.

Высокім застаецца ўзровень скасаваных шлюбаў — на дзве рэгістрацыі прыпадае ў сярэднім адзін развод. Крыху падрасла за апошнія дзясці гадоў колькасць бясплоўных сем'яў, якія пражываюць на адной тэрыторыі з бацькамі і дзецьмі.

Летась у Беларусі нарадзілася крыху больш за 109 тысяч дзяцей. Памер дапамогі па доглядзе дзіцяці да 3 гадоў складае 743 020 рублёў.

Паводле слоў намесніка начальніка упраўлення народна-сямейнага гандарнай і сямейнай палітыкі Міністэрства працы і сацыяльнай абароны Беларусі Марыны АРЦЕМЕНКІ, на сёння прыняты ў першым чытанні Закон «Аб унясенні змяненняў і дапаўненняў у некаторыя Законы Рэспублікі Беларусь па пытаннях сацыяльнага абслугоўвання» і Закон «Аб унясенні змяненняў і дапаўненняў у Закон Рэспублікі Беларусь «Аб заняццях насельніцтва Рэспублікі Беларусь».

Размова ідзе, у прыватнасці, аб пераглядзе механізму разліку дапамогі па доглядзе дзіцяці да 3 гадоў, рэгламентаванні права на відпуск па доглядзе дзіцяці да 3 гадоў працуючага бацькі, калі маці з'яўляецца індывідуальным прадпрыемальнікам, прыватным натарыюсам, адвакатам і г.д.

Раней права на відпуск у гэтай катэгорыі бацькоў не было. Плануецца і пашырэнне відаў сацыяльных паслуг сем'ям — сацыяльны патранат, суправяджэнне грамадзян, якія знаходзяцца ў цяжкай жыццёвай сітуацыі, паслугі сацыяльнай перадачы і вывазненне бацькоў ад догляду дзіцяці-інваліда на пэўны час, паслугі сацыяльнай няняк.

Пашырэнне відаў сацыяльных паслуг сем'ям — сацыяльны патранат, суправяджэнне грамадзян, якія знаходзяцца ў цяжкай жыццёвай сітуацыі, паслугі сацыяльнай перадачы і вывазненне бацькоў ад догляду дзіцяці-інваліда на пэўны час, паслугі сацыяльнай няняк.

Як паведамляе начальнік аддзела медыцынскай дапамогі маці і дзецям Міністэрства аховы здароўя Беларусі Алена БОГДАН, у межах рэалізацыі Нацыянальнай праграмы дэмаграфічнай бяспекі ў рэспубліцы праведзена 30 бясплатных падаздак падчас выканання экстракарпальнага аплоднення бесплодных жанчын, у якіх першыя дзве спробы аказаліся няўдалымі.

Як паведамляе начальнік аддзела медыцынскай дапамогі маці і дзецям Міністэрства аховы здароўя Беларусі Алена БОГДАН, у межах рэалізацыі Нацыянальнай праграмы дэмаграфічнай бяспекі ў рэспубліцы праведзена 30 бясплатных падаздак падчас выканання экстракарпальнага аплоднення бесплодных жанчын, у якіх першыя дзве спробы аказаліся няўдалымі.

Як паведамляе начальнік аддзела медыцынскай дапамогі маці і дзецям Міністэрства аховы здароўя Беларусі Алена БОГДАН, у межах рэалізацыі Нацыянальнай праграмы дэмаграфічнай бяспекі ў рэспубліцы праведзена 30 бясплатных падаздак падчас выканання экстракарпальнага аплоднення бесплодных жанчын, у якіх першыя дзве спробы аказаліся няўдалымі.

Як паведамляе начальнік аддзела медыцынскай дапамогі маці і дзецям Міністэрства аховы здароўя Беларусі Алена БОГДАН, у межах рэалізацыі Нацыянальнай праграмы дэмаграфічнай бяспекі ў рэспубліцы праведзена 30 бясплатных падаздак падчас выканання экстракарпальнага аплоднення бесплодных жанчын, у якіх першыя дзве спробы аказаліся няўдалымі.

ХРОНІКА АПОШНІХ ПАДЗЕЙ

«АБУРАНЫЯ» АДЗНАЧАЛІ ГАДАВІНУ МАСАВАМІ АКЦЫЯМІ

Тысячы людзей выйшлі на вуліцы Мадрыда і іншых іспанскіх гарадоў у дзень гадавіны руху пратэсту «Абураныя», які ў іншых краінах распаўсюдзіўся пад назвай «Захалі» (Уол-стрит, Лондан і іншыя). Рух зародзіўся ў Іспаніі вясной мінулага года ў знак пратэсту супраць фінансавых крызісу, высокага беспрацоўя, павелічэння разрыву паміж багатымі і беднымі і захадаў жорсткай эканоміі.

Акцыі пратэсту супраць урадавых захадаў эканоміі прайшлі і ў іншых гарадах: Нью-Ёрку, Афінах, Франкфурце, Лондане. Самая шматлікая дэманстрацыя прайшла на мадрыдскай цэнтральнай плошчы Пуэрта дэль Соль. Менавіта там летас разбілі своеасаблівы лагер і засталіся на начлеў маніфэстанты. У Барселоне выйшлі на вуліцы не менш як 45 тыс. чалавек. Паліцыяй былі затрыманы 20 чалавек.

ПРАВААБОРОНЦЫ АБВІНАВАЦІЛІ НАТА Ў ЗАБОЙСТВЕ МІРНЫХ ЖЫХАРОЎ У ЛІВІ

Міжнародная праваабарончая арганізацыя Human Rights Watch падрыхтавала справаздачу аб стратах сярод грамадзянскага насельніцтва ў ходзе аперацыі НАТА ў Лівіі ў 2011 годзе. Дакумент апублікаваны на сайце HRW 14 мая. Паводле звестак аўтараў справаздачы, у выніку авіяудараў НАТА загінулі не менш за 72 мірныя лівійцы, у тым ліку 20 жанчын і 24 дзіцяці.

Міжнародная праваабарончая арганізацыя Human Rights Watch падрыхтавала справаздачу аб стратах сярод грамадзянскага насельніцтва ў ходзе аперацыі НАТА ў Лівіі ў 2011 годзе. Дакумент апублікаваны на сайце HRW 14 мая. Паводле звестак аўтараў справаздачы, у выніку авіяудараў НАТА загінулі не менш за 72 мірныя лівійцы, у тым ліку 20 жанчын і 24 дзіцяці.

Міжнародная праваабарончая арганізацыя Human Rights Watch падрыхтавала справаздачу аб стратах сярод грамадзянскага насельніцтва ў ходзе аперацыі НАТА ў Лівіі ў 2011 годзе. Дакумент апублікаваны на сайце HRW 14 мая. Паводле звестак аўтараў справаздачы, у выніку авіяудараў НАТА загінулі не менш за 72 мірныя лівійцы, у тым ліку 20 жанчын і 24 дзіцяці.

КІТАЙ, ЯПОНИЯ І ПАЎДНЁВАЯ КАРЭЯ ПЛАНУЮЦЬ СТВАРЫЦЬ ЗОНУ СВАБОДНАГА ГАНДЛЮ

Улады Кітая, Японіі і Паўднёвай Карэі заявілі, што плануюць правесці перамовы з нагоды падпісання дагавора аб свабодным гандлі паміж імі. Шлях да гэтага абмеркавання адкрыла падпісанне ім і Пекіне пагадненне аб інвестыцыях. Паводле слоў прэм'ера Дзяржаўнага КНР Вэнь Цзябао дагавор аб свабодным гандлі паміж найбольш эканамічна развітымі краінамі рэгіёна надысць і развіццю дадатковага стымулу. Разам з тым ён адзначыў, што аб хуткім падпісанні гэтага пагаднення гаварыць не давядзіцца.

Улады Кітая, Японіі і Паўднёвай Карэі заявілі, што плануюць правесці перамовы з нагоды падпісання дагавора аб свабодным гандлі паміж імі. Шлях да гэтага абмеркавання адкрыла падпісанне ім і Пекіне пагадненне аб інвестыцыях. Паводле слоў прэм'ера Дзяржаўнага КНР Вэнь Цзябао дагавор аб свабодным гандлі паміж найбольш эканамічна развітымі краінамі рэгіёна надысць і развіццю дадатковага стымулу. Разам з тым ён адзначыў, што аб хуткім падпісанні гэтага пагаднення гаварыць не давядзіцца.

Улады Кітая, Японіі і Паўднёвай Карэі заявілі, што плануюць правесці перамовы з нагоды падпісання дагавора аб свабодным гандлі паміж імі. Шлях да гэтага абмеркавання адкрыла падпісанне ім і Пекіне пагадненне аб інвестыцыях. Паводле слоў прэм'ера Дзяржаўнага КНР Вэнь Цзябао дагавор аб свабодным гандлі паміж найбольш эканамічна развітымі краінамі рэгіёна надысць і развіццю дадатковага стымулу. Разам з тым ён адзначыў, што аб хуткім падпісанні гэтага пагаднення гаварыць не давядзіцца.

ПАДРАБЯЗНАСЦІ

СТАЎЛЕННЕ ДА ЕЎРОПЫ Ў СВЕЦЕ ПАГАРШАЕЦЦА

Паводле апытання грамадскай думкі, праведзенага на замову Сусветнай службы Бі-бі-сі ў 22 краінах свету, за апошні год становіцца стаўленне да Еўрапейскага саюза і краін Еўропы рэзка пагоршылася. Лепш за ўсё жыхары свету цяпер ставяцца не да Германіі, як раней, а да Японіі.

Вынікі апытання таксама паказваюць, што становіцца стаўленне да Кітая прыкметна распаўсюдзілася ся у краінах, якія развіваюцца, так і ў прамыслова развітых краінах ЕС, так і ЗША.

КОРАТКА

Адпраўка ў войскі новага папаўнення пачнецца ў Беларусі 15 мая, паведамліў Міністэрства абароны Беларусі. Усяго ў гэты прызвуч у злучэнні і войскі часткі Узброеныя Сіл, іншыя войскі і войскі фарміраваны для праходжання тэрміновай ваеннай службы плануецца накіраваць каля 10 тыс. чалавек. Адпраўка прызыўнікоў завершыцца 30 мая, рэзервісты гэтай вясной адпраўляцца не будуць.

Упершыню ў Беларусі беспрацоўных жанчын стала менш, чым беспрацоўных мужчын, паведамліла ў праўленні палітыкі занятасці Міністэрства працы і сацыяльнай абароны. Беспрацоўных жанчын, зарэгістраваных у дзяржслужбе занятасці, на 1 мая 2012 года налічвалася ў Беларусі 15,1 тыс. чалавек (агульная колькасць беспрацоўных — 30,6 тыс. чалавек). У пачатку гэтага года колькасць жанчын, якія маюць статус беспрацоўных, узрастае, хоць і нязначна (за студзень — на 0,6 тыс. чалавек, за люты — на 0,1 тыс.), а вась за сакавік іх ужо стала менш на 0,3 тыс., за красавік — на 0,5 тыс. чалавек.

3 нагоды ЯК ВЫ ЎЯЎЛЯЕЦЕ САБЕ ІДЭАЛЬНУЮ СЯМ'Ю І ЦІ ІСНУЕ ЯНА НАОГУЛ?

Максім ВАЛАДЗЬКО, футбаліст клуба БАТЭ (зараз гуляе ў футбольным клубе «СКВІЧ» (Мінск): — Ідэальнай сям'і на самой справе, відаць, не бывае. Але нягледзячы на тое, што ідэальнай сям'і ў лічбам, дзе адносіны заснаваны на ўзаемазалежнасці і каханні, дзе кожнаму чалавеку хапае увагі і клопату. У грамадстве гэтых пачуццяў сапраўды не хапае, таму дзе іх шукаць, як не ў сям'і? Вядома, нават тут канфілікі непазбяжныя, але яны будуць не надта глабальнымі і ў мінімальнай колькасці.

Вольга КАВАЛЕНКА, намеснік дырэктара па выхавальчай рабоце дзяржаўнай установы адукацыі «Сухопальскіх вучэбна-педагагічных комплекс дзіцячых сад-СШ» Пружанскага раёна: — Спецыфіка маёй працы прымушае наведваць самыя розныя сем'і. Трапляюцца сям'і і тым, што называюцца няўдалымі. Часам завітаеш да людзей, сям'я якіх усім усюдзям здаецца сацыяльна небяспечнай, а самі «парушалнікі спакою» шчыра здзіўляюцца: «Што ў нас не так?». Ідэальная сям'я — гэта сям'я, жывучы ў якой чалавек не мае жадання нешта змяніць, уцячы ад праблем ці наадварот — іх стварыць. Эталона тут не існуе. Проста ў кожнага з нас розны ўзровень імкненняў.

Ірына ЕМЕЛЬЯНОВІЧ, маркеталаг ААТ «Лунінецкі малочны завод»: — А я лічу, што ідэальная сям'я — цалкам дасягальнае паняцце. Сутнасць яе для кожнага чалавека сваё. Проста не кожны мае жаданне працаваць над стварэннем такой сям'і, усё не так лёгка. Шукаць часосці лепшага і перабраць варыянты тыпу «перспектывна-неперспектывна» можна бясконца, патраціўшы на гэта самы лепшыя хвіліны. Як па мне, замест бессэнсоўных роздумаў нашмат больш прыёмна цаніць тое, што маеш менавіта ў гэты момант жыцця.

Ірына ЕМЕЛЬЯНОВІЧ, маркеталаг ААТ «Лунінецкі малочны завод»: — А я лічу, што ідэальная сям'я — цалкам дасягальнае паняцце. Сутнасць яе для кожнага чалавека сваё. Проста не кожны мае жаданне працаваць над стварэннем такой сям'і, усё не так лёгка. Шукаць часосці лепшага і перабраць варыянты тыпу «перспектывна-неперспектывна» можна бясконца, патраціўшы на гэта самы лепшыя хвіліны. Як па мне, замест бессэнсоўных роздумаў нашмат больш прыёмна цаніць тое, што маеш менавіта ў гэты момант жыцця.

Ірына ЕМЕЛЬЯНОВІЧ, маркеталаг ААТ «Лунінецкі малочны завод»: — А я лічу, што ідэальная сям'я — цалкам дасягальнае паняцце. Сутнасць яе для кожнага чалавека сваё. Проста не кожны мае жаданне працаваць над стварэннем такой сям'і, усё не так лёгка. Шукаць часосці лепшага і перабраць варыянты тыпу «перспектывна-неперспектывна» можна бясконца, патраціўшы на гэта самы лепшыя хвіліны. Як па мне, замест бессэнсоўных роздумаў нашмат больш прыёмна цаніць тое, што маеш менавіта ў гэты момант жыцця.

Ірына ЕМЕЛЬЯНОВІЧ, маркеталаг ААТ «Лунінецкі малочны завод»: — А я лічу, што ідэальная сям'я — цалкам дасягальнае паняцце. Сутнасць яе для кожнага чалавека сваё. Проста не кожны мае жаданне працаваць над стварэннем такой сям'і, усё не так лёгка. Шукаць часосці лепшага і перабраць варыянты тыпу «перспектывна-неперспектывна» можна бясконца, патраціўшы на гэта самы лепшыя хвіліны. Як па мне, замест бессэнсоўных роздумаў нашмат больш прыёмна цаніць тое, што маеш менавіта ў гэты момант жыцця.

БЕЛАРУСЬ ГАТОВА СТАЦЬ ДЛЯ КАЗАХСТАНА «ЗАХОДНІМІ ВАРОТАМІ» НА ШЛЯХУ Ў ЕЎРОПУ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Ён адзначыў, што на тэрыторыі Казахстана ўжо створаны дзясяткі сумесных прадпрыемстваў, у тым ліку ў сферы прамысловай кааперацыі. Яшчэ большыя перспектывы адкрываюцца для развіцця супрацоўніцтва са стварэннем АЭП. «На пост-савецкай прасторы бліжэйшых суседзяў, чым Беларусь, Расія і Казахстан, няма. І гэтым усё сказана» — заўважыў казахстанскі лідар.

Ён таксама канстатаваў, што ў міждзяржаўным і міжнародным плане Казахстан і Беларусь прытрымліваюцца адзіны пазіцыі.

Нурсултан Назарбаев павіншаваў Аляксандра Лукашэнку з Днём Перамогі і асабліва падкрэсліў гераізм беларускага народа ў барацьбе супраць нямецка-фашысцкіх захопнікаў.

Беларусь разглядае Казахстан у якасці апорнай плячкі для ўмацавання эканамічнай прысутнасці ў рэгіёне Цэнтральнай Азіі і гатова стаць для Казахстана «заходнімі варотамі» на шляху ў Еўропу, заўважыў Аляксандр Лукашэнка.

Аляксандр Лукашэнка адзначыў, што Беларусь зацікаўлена ў тым, каб у бліжэйшы час выйсці на буйныя сумесныя праекты не толькі ў прамысловай кааперацыі, але і ў энергетычнай сферы, транспарце, лагістыцы, галіне новых тэхналогій, тэлекамунікацыяў, аграрна-прамысловым комплексе. Усе гэтыя напрамкі супрацоўніцтва абмяркоўваліся ў час сустрэчы кіраўнікоў дзяржаў сам-насам.

Беларусь разлічвае таксама, што новыя ўмовы дадуць магчымасць значна актывізаваць інвестыцыйнае супрацоўніцтва. «Спадзяёмся, што казахстанскі капітал будзе ўдзельнічаць у працэсах прыватызацыі

ў нашай краіне», — сказаў Прэзідэнт Беларусі. У сваю чаргу для беларускіх прадпрыемстваў цікавасць мае больш актыўнае ўключэнне ў рэалізацыю казахстанскіх дзяржаўных праграм. У тым ліку па мадэрнізацыі эканомікі гэтай краіны.

«Сёння важна эфектыўна выкарыстоўваць магчымасці Азіінай эканамічнай прасторы, а ў перспектыве і Еўразійскага эканамічнага саюза. Гэта дасць магчымасць вывесці нашы адносіны на больш высокую, якая новая ступень», — падкрэсліў кіраўнік беларускай дзяржавы.

Прэзідэнт Беларусі лічыць, што свабоднае перамяшчэнне тавараў, паслуг, капіталу, працоўных рэсурсаў дасць магчымасць максімальна здзейсніць патэнцыял як Беларусі, так і Казахстана. «Гэта павінна забяспечыць устойлівы эканамічны рост у нашых дзяржавах», — адзначыў беларускі лідар.

Аляксандр Лукашэнка звярнуў увагу на агульнасць поглядаў і падыходаў дзвюх краін. «Беларусь і Казахстан не маюць рознагалоссяў у рамках палітычнага дыялогу. У нас падобныя погляды на актуальныя праблемы міжнароднага парадку дня, адзіныя падыходы да прынцыпаў развіцця еўразійскай інтэграцыі. Абедзве дзяржавы нацэлены ў першую чаргу на выкананне сацыяльна арыентаваных задач і павышэнне дабрабыту нашых народаў», — сказаў кіраўнік беларускай дзяржавы.

Аляксандр Лукашэнка з задавальненнем адзначыў сістэмны характар двухбаковых адносін. Па ўсіх ключавых напрамках — у эканоміцы, навукова-тэхнічнай сферы, культурна-гуманітарных сувязях у краіны вызначана стратэгія сумеснай работы на сярэдне-тэрміновую перспектыву. На міжрадавым

узроўні зацверджана «дарожная карта» супрацоўніцтва на 2012-2013 гады.

Падводзячы вынікі праведзеных перагавораў, Аляксандр Лукашэнка адзначыў, што бакі намерцілі вліцкія планы па ўзаемадзейні ў галіне сельскай гаспадаркі, транспарту, лагістыкі. Сярод іншых абмяркоўваліся праект стварэння транспартнага калідора ад Кітая да ўзбярэжжа Атлантычнага акіяна. «Мы будзем заўтра весці дэкларацыю з Прэзідэнтам Расіі, каб утрос мадэрнізаваць, а дзее неабходна і пабудаваць, дарогі. Мы зможам амаль напалова скараціць шлях тавараў з Еўропы ў Казахстан і наадварот», — сказаў беларускі лідар.

Беларускі бок запрасыў казахстанскі капітал удзельнічаць у інвеставанні ў беларускія прадпрыемствы. Аляксандр Лукашэнка падкрэсліў, што Беларусь гатова аказаць прыярытэтную падтрымку інтарсам інвестараў з Казахстана. Акрамя таго, Беларусь гатова прымаць казахстанскі бізнэс, які захаце ўдзельнічаць у працэсах прыватызацыі.

Усе дасягнутыя дамоўленасці былі адлюстраваны ў сумеснай заяве, падпісанай учора лідарамі дзвюх краін, а таксама іншых заключаных у час візіту казахстанскіх дэлегацый ў Беларусь дакументаў.

«Перакананы, што рэалізацыя дамоўленасцяў будзе садзейнічаць умацаванню нашага стратэгічнага партнёрства», — падкрэсліў Прэзідэнт Беларусі. Аляксандр Лукашэнка таксама звярнуўся да казахстанскага народа, адзначыўшы, што ён «павінен ведаць, помніць і разумець, што тут, на заходняй граніцы Мылнага саюза, Еўразійскага эканамічнага саюза ёсць надзейны сябра, якія з высокай адказнасцю гатовы прадстаўляць нашы інтарсы ў любой кропцы Еўрапейскага кантынента».

БЕЛАРУСАЎ ПАВІННА БЫЦЬ БОЛЬШ!

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Асабліва ўвагу спецыялісты надаюць апошнім часам праблеме нізкай падрыхтаванасці бацькоў да догляду дзіцяці ва ўзросце да 5 гадоў. У краіне застаецца высокай колькасць бытавых траўмаў, якія дзеці атрымліваюць з-за недагляду бацькоў.

Краіна дабілася вялікіх поспехаў па зніжэнні дзіцячых і мацярынскіх смертнасці, і разам з тым дэманструе нізкі ўзровень кампетэнтнасці бацькоў па прадхіленні дзіцячага траўматызму, адсутнасць бяспечных умоў для пражывання малых.

Наогул Міністэрства аховы здароўя прапаноўвае са свайго боку поўны спектр паслуг для захавання здароўя маці і дзіцяці. Пра гэта

сведчыць, напрыклад, рост зваротаў у нашу службу аховы здароўя грамадзян Украіны і Казахстана. Цяжарныя замежніцы выказваюць жаданне назіраць цяжарнасць і нараджаць ва ўстановах аховы здароўя Віцебскай, Брэсцкай, Гомельскай абласцей. На сёння ў Беларусі будучая маці павінна рабіць значна больш візітаў да акушэра-гінеколага, яна праходзіць больш поўны пералік абследаванняў дыі сама родадапамога крыху адрозніваецца ад таго, які гэта робіцца ў краінах-суседках.

Аднак высокі ўзровень медыцыны не здымае з кожнага беларуса абавязак сачыць за станам уласнага здароўя, адказа ставіцца да мацярынства і бацькоўства.

Святлана БАРЫСЕНКА.

ДАМА З САБАЧКАМ, АЛЕ БЕЗ ПАРАСОНА

У Магілёве ад рук вандалаў пацярпела скульптура, усталяваная на прыступках Магілёўскага абласнога драматычнага тэатра. Нехта адраваў ад бронзавой дамы парасон. Верогадна, што палявалі на метал, які можна прадаць. На жаль, плошча перад будынкам не знаходзіцца пад відэаназіраннем.

Увогуле ў Магілёве нярэдкія такія крадзяжы. Пра востры недахоп каналізацыйных راشотак вядома даўно. Цяпер жа на набярэжнай Дубравенні, у зоне адлячэння, знікаюць жалезныя часткі ў альтанках і нават пралёты ў чыгунай агароджы калі ракі.

Алена КАЗЛОВА.

Рэха тыдня

СВЕТ ПРАЗ ПРЫЗМУ ГЕАПАЛІТЫКІ

Вынікі другога тура **прэзідэнцкіх выбараў у Францыі** не сталі сенсацыяй — як і прадказвалі сацыялагі, Нікаля Сарказэ не змог дагнаць канкурэнта ад сацыялістаў Франсуа Алянда.

Выбарчыкі не змаглі дараваць Сарказэ ні праблем у эканоміцы і беспрацоўя, ні зазната прагерманскай і праамерыканскай палітыкі, ні шавінісцкіх выказванняў аб мусульманях. Менталітэт — рач усё ж важная, і яго не падманеш, а французы пры Сарказэ ўпершыню за шмат дзесяцігоддзяў аказаліся пад такім шчыльным кантролем у ЗША і Германіі. Ужо пасля выбараў свет абляцела сенсацыя — паведамленне Прэзідэнта Беларусі аб тым, што Муамар Кадафі даў Сарказэ не 50 мільёнаў еўра, якія абмяркоўваліся ў прэсе, а 100 млн долараў на выбарчую кампанію, і гэта стала адной з прычын нападку на Лівію і пераследавання сваякоў Кадафі пра усім свеце — Сарказэ элементарна замаятаў следы. Хочацца верыць, што пры новым прэзідэнце Францыі беларуска-французскія адносіны палепшацца, паколькі ў беларусаў і французцаў значна больш фактараў, якія аб'ядноўваюць, чым тых, што раз'ядноўваюць. Зыходзячы з уласнага досведу наведвання Францыі, магу з упэўненасцю сказаць, што па менталітэце французы з'яўляюцца адной з найбольш блізкіх да беларусаў (і ў цэлым да ўсходніх славян) еўрапейскіх нацый.

Французы, як і славяне, цыняць больш за ўсё не вечную пагоню за грашмамі, такую характэрную для Вялікабрытаніі і Германіі, а сардэчныя вінаваты і сяброўства. Сыход Сарказэ знісіў і ў некаторых іншых краінах свету. У прыватнасці, прэм'ер-міністр Турцыі Рэджэп Таяп Эрдган выказаў надзею, што з сыходам Сарказэ французска-турэцкія адносіны пацярпеюць.

Выбары ў Францыі супалі з **парламенцкімі выбарамі ў Грэцыі**. Тут таксама стаўкі былі дастаткова вялікія — наглядальнік вяржальні, ці атрымае большасць у парламенце парламенцкая кааліцыя, якая падтрымлівае цвёрды курс бюджэтнай эканоміі і атрымання новых велізарных крэдытаў, што навазана Еўрасаюзам і апускае Грэцыю ў пазыковае рабства? Вынікі выбараў сталі сенсацыяй — кааліцыя з дзвюх найбольш раней самых папулярных партый такой большасці не змагла набраць. Другое месца па колькасці галасоў заняла левая грэчаская партыя Сірыза, якая вяртаецца за адмову ад фінансавых пагадненняў з Еўрасаюзам і МВФ. У Бруселі заняпакоенія, што калі Грэцыя адмовіцца ад ранейшых пагадненняў, вынікам можа стаць яе выхад з Еўразоны. А гэта можа стаць сігналам для яе поўнага развалу з-за нарастаючых праблем і ў іншых краінах-удзельніцах. Ужо праз тры дні пасля выбараў Грэцыя атрымала на мільярд еўра менш траншаў ад Еўразоны, чым планавалася да выбараў. Невясёлым варыянтам для Еўрасаюза могуць стаць і працяглыя цяжкасці ў фарміраванні новага ўрада, здольнага выклікаць пагаршэнне эканамічнай сітуацыі ў краіне. А ўлічваючы прыход да ўлады ў Францыі сацыялісты Франсуа Алянда, які таксама скептычна ставіцца да захадаў

бюджэтнай эканоміі, узгодненых раней Сарказэ з Германіяй, сусветныя біржы затрэсла пры думцы аб тым, што магчымасць краху Еўразоны разка павялічылася.

Яшчэ адны **парламенцкія выбары прайшлі ў Сірыі**. Па папярэдніх неафіцыйных звестак перамогу атрымаў блок «Нацыянальнае адзінства», а ў парламент прайшоў шэраг незалежных кандыдатаў. Апазіцыі ў парламент прайсці не ўдалося. Выбары ў Сірыі былі першымі за шмат дзесяцігоддзяў, у якіх да ўдзелу далучылі іншыя палітычныя партыі, акрамя кіруючай. У той жа час цяжка чакаць, што ў падыходзе ЗША і ЕС да Сірыі пасля выбараў, улічваючы іх вынік, нешта сур'ёзна змяніцца. З пункту гледжання Вашынгтона і Бруселя, усё роўна, праз выбары або рэвалюцыю, але ў краіне павінны прайсці да ўлады сілы, якія абвясцяць бліжэйшымі партнёрамі і сябрамі ЗША і ЕС замест цяперашняга цеснага саюзніка Ірана. Тым часам міністр нафты і прыродных рэсурсаў Сірыі паведаміў, што краіна страціла 3 млрд долараў з-за адмовы краін Еўрасаюза закупляць яе нафту. Акрамя таго, вялікую шкоду нанеслі тэрорысты на нафта- і газправадах, а таксама на чыгуны, якая выкарыстоўвалася для перавозкі гаручага.

10 мая прагрымелі чарговыя выбухі ў сталіцы Сірыі, Дамаску. Загінула 55 чалавек, і больш як 370 атрымала раненні.

У Расіі прайшла інаўгурацыя новага прэзідэнта Уладзіміра Пуціна. Паколькі гэтая падзея была даўно чаканай, сапраўднай сенсацыяй на тыдні стала іншая навіна, таксама звязаная з новым прэзідэнтам Расіі. **Уладзімір Пуцін адмовіўся ад рэальна запланаванай паездкі на саміт «Вялікай васьмёркі»**, які пройдзе 17—18 мая ў ЗША, спасылаючыся на неабходнасць аддаць гэты час фарміраванню ўрада. Замест яго на саміце Расію будзе прадстаўляць новы прэм'ер-міністр Расіі Дзмітрый Мядзведзёў. Навіна зрабіла сапраўдны фурор — Уладзімір Пуцін, стаўшы ўноў прэзідэнтам, перш за ўсё ігнаруе саміт G8 у ЗША! Але гэта нядзіўна, калі ўспомніць, чым з'яўляецца па сутнасці «Вялікая васьмёрка». Толькі нямногія гатовыя быць у ёй сімвал прывічання Захадам уплыву Расіі ў свеце. Рэалісты лічаць, што Маскву ў 1997 годзе запрасілі далучыцца да існуючай раней «Вялікай сямёркі» самых магутных краін Захаду па досыць банальнай прычыне — неабходна было пасварыць Расію з яе патэнцыйнымі саюзнікамі, Індыяй і Кітаем, якіх заходнія краіны на такіх правах да ўдзелу ў G8 не запрасілі. Падзяліў і ўладар — даволі старажытная і па-ранейшаму эфектыўная формула. Пра гэта выдатна ведаюць і ў Расіі. Большае значэнне для яе мае саміт «Вялікай дзесяцікі», які пройдзе 18—19 чэрвеня ў Мексіцы. Раўнапраўнымі ўдзельнікамі гэтай арганізацыі, акрамя заходніх, з'яўляюцца таксама ўсе буйныя незалежныя краіны.

Сяргей КІЗІМА, загадчык кафедры міжнародных адносін Акадэміі кіравання пры Прэзідэнце Рэспублікі Беларусь, доктар палітычных навук

Лідзія ЯРМОШЫНА:

«Выбарчыку патрэбны канкрэтны кандыдат з рэальнай адказнасцю»

Выбарчыку патрэбны канкрэтны кандыдат і канкрэтная персана з рэальнай адказнасцю, якая будзе выбрана яго волевылучэннем. Такое меркаванне выказала ў праграме «Карціна свету» на тэлеканале РТР-Беларусь старшыня Цэнтральнай камісіі па выбарах і правядзенні рэспубліканскіх рэфэрэндумаў Беларусі Лідзія Ярмошына, паведамляе БЕЛТА.

«У сваім Пасланні да беларускага народа і Нацыянальнага сходу Прэзідэнт зняў вліцкі камень з майёй душы, паколькі магла наступіць прэпанова аб нейкім рэвалюцыйным пераўтварэнні напярэдні выбары і наогул аб змяненні выбарчай сістэмы», — сказала старшыня Цэнтрыйбаркама. Яна адзначыла, што сама даўгі час была прыхільніцай пераходу да новай выбарчай сістэмы — прапарцыянальнай, гэта значыць па партыйных спісах. Бо ў выбарчай кампаніі ўдзельнічае такая вялікая колькасць кандыдатаў-маргіналаў, людзей, якія сваім удзелам проста дыскрэдытуюць ідэю выбараў. «Я лічыла, што калі ў выбарах будзе ўдзельнічаць партыі і не будзе гэтых самавылучэнцаў, мы атрымаем якасны кандыдацкі корпус, таму што партыі будзь вылучаць лепшых», — растлумачыла Лідзія Ярмошына. У той жа час вопыт краін-суседзяў сведчыць аб тым, што выбарчыку патрэбны рэальны кандыдат. У прыватнасці, галюнным лозунгам мітынгавых пасля парламенцкіх выбараў у Расіі быў лозунг: «Прайдзім да мажарытарнай выбарчай сістэмы».

На думку Лідзіі Ярмошынай, Прэзідэнт вельмі ўважана падышоў да тэмы выбараў, ён «па-добраму кансерватыўны ў гэтым плане». Пастаянная мяняець закон аб выбарах добра толькі для двух катэгорыяў — для журналістаў, таму што ім будзе пра што пісаць, і для палітычных авантурыстаў: для іх з'яўляецца новай магчымасць паразважаць.

«Выбарчык не любіць нейкія абстрактныя партыйныя спісы. Аднак калі няма такой выбарчай сістэмы, партыі не развіваюцца», — заўважыла старшыня Цэнтрыйбаркама. Не варта забываць і аб тым, што Беларусь — небагатая дзяржава. «Я не думаю, што цяпер у выбарчыку будзе папулярнай ідэя аб пераходзе да прапарцыянальнай сістэмы, пры якой палітычныя партыі будць фінансавалі з бюджэту. Сумняваюся, што пры нашых эканамічных рэаліях хто-небудзь з выбарчыку выкажца пазітыўна па гэтым пытанні», — сказала Лідзія Ярмошына.

Вядома, без галасавання па партыйных спісах кандыдату ад апазіцыі няпроста трапіць у парламент. Яму трэба быць яркай персонай, якая сваімі ідэямі, сваёй асобай здольна захапіць выбарчыку адной з акруг. Паводле слоў старшын Цэнтрыйбаркама, у парламент такія людзі трапляюць. У многіх з часам змяняюцца погляды. Так, нярэдка бывае, што тыя, хто першапачаткова пазіцыянаваў сябе з уладай, пазней пад уплывам розных абставін мяняюць свае перакананні і становяцца апазіцыйцамі. «Таму гаварыць, што мы выбіраем нешта нязменнаяе, аморфнае, немагчыма. Гэтак жа, які змяняецца наша ўласная сям'я. Часта выбіраеш аднаго чалавека, а праз чатыры гады атрымліваецца зусім іншы, з іншымі поглядамі», — адзначыла яна.

Бацькоўскі сход

СЯМ'Я І ШКОЛА: НЕ ПОБАЧ, А РАЗАМ

Аб ўзаемадзейні школы і сям'і ішла размова на абласным бацькоўскім сходзе, што днём адбыўся ў Барысаве. Абмеркаваць праблемы выхавання ў гарадскім Доме культуры сабраліся 720 бацькоў і педагогаў, яшчэ 1300 узялі ўдзел у мерапрыемстве падчас працы раённых тэматычных пляцовак. На форуме таксама быў арганізаваны відэамоў з рэгіёнамі Міншчыны.

У апошні час навуцальныя праграмы носяць усё больш практычны характар. Прынамсі, на Міншчыне менш чым год там створаны чатыры школьныя бізнэс-кампаніі, дзе навуцэнцы спецыягаюць асновы прадпрымальніцтва, вучанца складаць бізнэс-планы і ажыццяўляць свае ідэі. Сёння юныя прадпрымальнікі, а іх 49 чалавек, зарабілі 10 млн рублёў. З 1 верасня аналагічныя структуры пачнуць працаваць ва ўсіх рэгіёнах вобласці. Акрамя таго, на Міншчыне функцыянуе адзіны ў краіне інтэрнэт-магасін абласных прафесійна-тэхнічных каледжаў, праз які навуцэнцы прапаноўваюць населеніцтву зроблена сваімі рукамі прадукцыю і разнастайныя паслугі. За паўтара года бізнэсмэны зарабілі больш за 7 млрд рублёў.

Летась аблвыканкам сумесна з Саветам па развіцці прадпрымальніцтва аб'явіў конкурс інавацыйных бізнэс-ідэй сярод навуцэнцкай моладзі. Было падданае больш за 50 заявак, якія датычыліся арганізацыі вытворчасці, пашырэння турысцка-экскурсійных паслуг, сферы грамадскага харчавання, развіцця іншых відаў дзейнасці. Найдўна падвядзены яго вынікі, якія паказалі: у нас шмат таленавітых маладых людзей, якім ўласцівы дапытлівасць і кемлівасць. Перамаглі два бізнэс-праекты навуцэнцаў Кальцкага прафесійна-тэхнічнага каледжа Марыны Яшаевай і Волгі Дунай. Дзвюхынікі стварылі прыстававанне, якое зацэрагвае абутак падчас кіравання аўтамабілем, а таксама распрацавалі арыгінальны камплект адзення для працы на кухні і прыбorkі памышчання.

Пра павышэнне адказнасці бацькоў за выхаванне дзяцей нагадаў міністр адукацыі Сяргей Маскевіч. Гэтыя пытанні павінны знайсці адлюстраванне і ў Кодэксе аб адукацыі.

— Сёння дакумент уважліва вивучаецца на месцах, апрабуюцца ва ўстановах адукацыі. Як вынік, з'яўляюцца пытанні, якія трэба адрагуляваць. Пасля адпаведнага аналізу мы выступім з прапановай па ўдасканаленні Кодэкса», — адзначыў міністр. На яго думку, варта больш эфектыўна выкарыстоўваць матэрыяльную, спартыўную базы навуцальных устаноў, бо яны працуюць не на поўную сілу. Толькі 50% дзвюх ахоплены сістэмай дадатковай адукацыі.

— У другой палове дня ў некаторых школах зацішка, не загружаны спартыўныя залы, не працуюць гурткі і секцыі, — канстатаваў Сяргей Маскевіч. Акрамя таго, даросляне не могуць пакулі нічога супрацьстаўіць інтэрнэту, стварыць інфармацыйную прастору, праграмы, якія зацікавілі б падлеткаў. Гэтыя праблемы варта вырашаць сумеснымі намаганнямі грамадскасці, сям'і, школы.

Татцяна ЛАЗОЎСКАЯ

ПАСВЕДЧАННІ ЎДЗЕЛЬНІКАЎ ЛІКВІДАЦЫ НАСТУПСТВАЎ КАТАСТРОФЫ НА ЧАЭС СЁЛЕТА ПАВІННЫ БЫЦЬ АБМЕНЕНЫ

Як паведамілі нам у Камітэце па працы, занятасці і сацыяльнай абароне Мінгарвыканкама, у адпаведнасці з пунктам 1 Указа Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь ад 4 жніўня 2009 г. № 407 «Аб некаторых пытаннях абмену дакументаў, якія пацвярджаюць права грамадзян на льготны грамадзянства, на якім маюць статус удзельнікаў ліквідацыі наступстваў катастрофы на Чарнобыльскай АЭС і пацярпелых ад катастрофы на Чарнобыльскай АЭС, на працягу 2012 года (з 1 студзеня па 31 снежня) неабходна абмяняць наяўныя пасведчаны на пасведчаны пацярпелых ад катастрофы на Чарнобыльскай АЭС, іншых радыяцыйных аварыяў.

Для атрымання кансультацыі па пытанні абмене пасведчанняў жыхарам горада Мінска варта звяртацца па тэлефоне: 285 01 82.

Святлана БУСЬКО.

ВЕРШІ НАД БЕСЯДДЗЮ

Святая пазізіі і аўтарскай песні «Пісьмянок луг» у Касцюковіцкім раёне адбудзецца 26 мая. Яно прысвечана вядомаму беларускуму паэту Алесю Пісьмянку, ураджэнцу вёскі Бялынькавічы на Касцюкоўшчыне. Сёлета папулярнае культурнае мерапрыемства набыло статус абласнога.

Ад раніцы і да вечара ў апошнюю майскую суботу на беразе ракі Бесядзь будць праходзіць творчыя выступленні, конкурсы, канцэрты. На «Пісьмяновым лузе» будць чытаць беларускія вершы, адбудзецца абласны конкурс выканаўцаў аўтарскай песні, ля вогнішка збіраюцца таленавітыя людзі Магілёўшчыны. Танцавальна-забавульная праграма падрыхтавана для гасцей свята. Касцюковіцкія ўлады арганізоўваюць бясплатныя аўтобусныя маршруты з раённага цэнтра да Бялынькавіч і назад.

Ілона ІВАНОВА.

«УЗНАГАРОДЖАННЕ» І ПАПРАЧАЯ КАЛОНІЯ

Да 8 году пазабудзена волі з адбыццём пакарэння ў пацярпелай калоніі ўзмоцненага рэжыму і канфіскацыяй маёмасці асуджаны былы глаўны энергетык шклозавода «Нёман», паведамляе прэс-службу УКДБ па Гродзенскай вобласці. Службовую асобу затрымалі супрацоўнікі дзяржаўна-ахоўнага апарату ў памеры 35 мільёнаў рублёў. Гэта была першая частка ўзнагароджання за лабіраванне інтарэсаў аднаго з гомельскіх прадпрыемстваў пры закупцы абсталявання. Увогуле жа «паслуга» ў гэтым пытанні каштавала 70 мільёнаў рублёў. Незаконныя дзеянні гэтага спецыяліста былі дакументаваны ў выніку сумесных аперацыйна-вышукowych мерапрыемстваў упраўлення КДБ па Гродзенскай і Гомельскай абласцях.

Барыс ПРАКОПЧЫК.

НІШТО САБЕ ТАК «ПАРЫБАЧЫЛІ»...

34 мільёны рублёў — на такую суму нанёс шкоду прыродзе грамадзянін, якога на адным з азёр Ушацкага раёна затрымалі работнікі Лепельскай міжрайінспекцыі.

«НЕ ВАРТА ЛЕЗЦІ Ў ЛОДКУ, ЯКАЯ НАПАЎНЯЕЦА ВАДОЙ»

Беларускія і расійскія эксперты супаставілі свае погляды на палітыку ЕС у дачыненні да Саюзнай дзяржавы

Два буйныя аналітычныя цэнтры Масквы і Мінска — Расійскі інстытут стратэгічных даследаванняў (РІСД) і Інфармацыйна-аналітычны цэнтр пры Адміністрацыі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь — сабраліся за «круглым сталом» у беларускай сталіцы, каб абмеркаваць і выпрацаваць агульны погляд на ўзаемаадносіны паміж Еўрапейскім Саюзам і... не асобна Расійй або Беларуссю, а — Саюзнай дзяржавай.

Гэта ўжо не першы раз, калі інтэграцыйнае ўтварэнне на поста-савецкай прасторы выказвае адзіную пазіцыю, тым не менш такая з'ява яшчэ не стала звыклай ні для палітыкаў, ні для абывацеляў. Саюзная дзяржава і іншыя інтэграцыйныя ўтварэнні на поста-савецкай прасторы усё смялей і часцей з'яўляюць пра сябе як пра адзінае цэлае.

— У сучасным свеце за апошнія 15-16 гадоў трансфармавалася ўся геапалітычная сітуацыя, — заўважыў на пасяджэнні «круглага стала» кіраўнік прадстаўніцтва Пастаяннага камітэта Саюзнай дзяржавы Беларусі і Расіі ў Мінску Сяргей ЗАБАЛОЦЕЦ. — Сёння толькі аб'яднаўшыся можна супрацьстаяць выклікам часу — і эканамічным, і

ГЭТЫЯ АКЦЫІ — ТОЛЬКІ ЗА ГРОШЫ

Наш даўні чытач мінчанін Пётр Андрэвіч Навуменкаў прапавідаваў знайсці адказ на пытанне, якое ў яго ўзнікла апошнім часам. Датычылася яно продажу акцый ААТ «Мінскі завод пеністых вінаў».

— Літаральна днімі на Беларускай валютна-фондавай біржы ўпершыню стартвала тэрагі акцыямі гэтага прадпрыемства: рэклама мерапрыемства ідзе зараз вельмі актыўна і паўсюдна. Вельмі падрабозна расказваюць пра ўмовы таргоў: колькі, па якім кошыце можна набыць акцыі, у якія тэрміны. І вось у сувязі з гэтым у мяне з'явілася пытанне. Прыгадаў, што дома маюцца чэкі «Маёмасць». Іх можна абменьваць на акцыі шэрагу прадпрыемстваў. Дык падкажыце: а акцыі канкрэтна ААТ «Мінскі завод пеністых вінаў» за гэтыя чэкі атрымаць можна? — пытаўся наш падпісчык.

Як паведаміла на наш запыт начальнік упраўлення дзяржаўнай уласнасці канцэрна «Белдзяржхарчпрам» Ала Сакалоўская, акцыі дадатковага выпуску ААТ «Мінскі завод пеністых вінаў» купіць за чэкі «Маёмасць» нельга. Праспектам эмісіі прадугледжана, што акцыі прадаюцца толькі за беларускія рублі па цене 171 450 рублёў за акцыю. У адны рукі можна набыць да тысячы акцыі.

Сяргей РАСОЛЬКА.

БЕЛАРУСКАЯ ПОШТА — АДЗІН З ЛЕПШЫХ АПЕРАТАРАЎ ПАШТОВАЙ СУВЯЗІ

Рэспубліканскае ўнітарнае прадпрыемства паштовай сувязі «Белпошта» ўдасціоілася сертыфіката «Залатога ўзроўню» ў адпаведнасці з Праграмай кантролю і ацэнкі якасці Кааператыва EMS Сусветнага паштовага саюза па выніках працы за мінулы год.

Гэта высокая ацэнка працы калектыву па дасягненні якасці міжнароднай паскоранай пошты. Беларуска пошта аказалася адной з першых сярод 203 паштовых апэратараў свету па ўзроўні сертыфікацыі за 2011 год. EMS — паслуга паштовай сувязі, пры якой дастаўка і ўручэнне паштовых адпраўленняў ажыццяўляецца ў максімальна кароткія тэрміны. Адпраўленні EMS — прыярытэтная перад астатнімі відамі паштовых адпраўленняў. Аказваецца такая паслуга як на тэрыторыі Беларусі, так і ў 199 краінах свету.

РУП «Белпошта» не ўпершыню становіцца адным з лепшых апэратараў паштовай сувязі свету па якасці прадстаўлення паслугі EMS па ўсім свеце. Работа, праведзеная айчынай поштай па паліпашэнні прапановы паслугі EMS, была двойчы адзначана сертыфікатам «Сярэбраны ўзровень» па выніках працы за 2006 і 2010 гады. Дарэчы, «Белпошта» з 1999 года — паўнапраўны член Кааператыва EMS, які быў створаны ў 1998 годзе ў рамках Сусветнага паштовага саюза.

Урачыстая цырымонія ўзнагароджання адбудзецца ў рамках 25-га Кангрэса Сусветнага паштовага саюза, які пройдзе з 24 верасня па 15 кастрычніка ў Дохе (Катар).

Сяргей СТАРЫНАЎ.

ПРАЦЯГВАЕМ РАЗМОВУ:

ЦІ З'ЯВІЦЦА Ё БЕЛАРУСІ ДЗЕНЬ ПАРТЫЗАНАЎ І ПАПЛЬШЧЫКАЎ?

Вялікі рэзананс выклікала публікацыя матэрыялаў «Круглага стала» «Векапомныя дні: фронт у тыле ворага» за 24 сакавіка 2012 года. Водгукі чытачоў змяшчаліся на старонках «Звязды» 5, 10, 17 красавіка, 5 мая.

ДЗЕНЬ ПЕРАМОГІ Я СУСТРЭЎ У БЕРЛІНЕ!

А назаўтра, 10 мая 1945 года, адзначыў сваё 18-годдзе.

Я, былі партызан Беларусі, уважліва азнаёміўся з матэрыяламі, змешчанымі пад назвай «Векапомныя дні: фронт у тыле ворага: ці з'явіцца ў Беларусі Дзень партызанаў і падпольшчыкаў Вялікай Айчыннай вайны?»

Лічу, што Дзень партызанаў даўно павінен быў быць. Прычым не так важна, у які дзень гэтая дата будзе адзначацца.

Як кажучы ў народзе, лепш пазней, чым ніколі. Лічу, што партызані і народ Беларусі заслужылі гэты Дзень — сваімі гераічнымі подзвігамі, добраахвотна змагаючыся з лютым, крывавым ворагам.

Згодзен і падтрымліваю ўсіх удзельнікаў «Круглага стала» за іх прапановы адносна Дня партызанаў і падпольшчыкаў Вялікай Айчыннай вайны!

занаў і падпольшчыкаў Вялікай Айчыннай вайны ў нашай роднай Беларусі.

Неабходна прыняць да ўвагі і такі аргумент. Наша Беларусь была прызнана партызанскай рэспублікай краінамі антыгітлераўскай кааліцыі. Адным з фактараў гэтага прызнання быў усенародны партызанскі рух у Беларусі.

І тое, што Беларусь стала ўдзельніцай стварэння Арганізацыі Аб'яднаных Нацый (ААН), ёсць доля заслуг партызанаў і падпольшчыкаў. (Я так лічыў, лічу і буду лічыць). Прашу прабабачэння, дрэнна бачу, і ўзрост ужо не той, каб добра пісаць...

Дзень Перамогі 9 мая святкаваў разам са сваім 85-годдзем: нарадзіўся я 10 мая 1927 года.

Аляксандр МАЗУРКЕВІЧ, былы партызан брыгады імя В. Чкалова.

ДЗЕЛЯ СВЕТАЙ ПАМЯЦІ АБ ВЯЛІКІМ ПОДЗВІГУ

Паважаная рэдакцыя «Звязды»!

Нам не часта даводзіцца пісаць у СМІ. Але пры абмеркаванні тэмы «Круглага стала», праведзенага ў рэдакцыі па вашай ініцыятыве, пра ўсталяванне памятных дат, Дня партызанаў і падпольшчыкаў, — мы, простыя людзі, не павіны і не можам маўчаць. ВАВ пакінула раны, якія не зажываюць і краватоцаць амаль у кожнай беларускай сям'і, дзе жыве, хто мог, па закліку свайго сэрца аказаваў супраціўленне гітлераўскім выкладкам. І гэтая барацьба вялася на ўсёй тэрыторыі нашай рэспублікі з першых дзён вайны. У прыватнасці, да прыкладу, з 8.07.1941 г. бацька майер жонкі Дубоўскай Яўхіі Лаўрэнавіч, у 1905 года нараджэння, змагаўся ў рэдах партызанскай групы Лабзавы П.Л. у Драгчынскім р-не Пінскай вобл., і з 16.08.1941 г. — у групе Варанцова ў Лёзненскім р-не Віцебскай вобл., дзе і загі-

нуў у баях з фашыстамі за Радзіму. Магіла яго да гэтага часу невядомая.

Мае старэйшыя сёстры, 1922 і 1923 гадоў нараджэння, Карповічы Любоў Якаўлеўна і Алена Якаўлеўна, з першых дзён акупацыі нашага пасёлка Глуша Бабуўскага р-на на Малеўскай вобл. сталі сувязнымі партызанскага атрада імя Пархоменкі (камандзір Храпко, камісар Качагураў — іх імёнаў, прабачце, сёстры не памятаюць). У 1942 г., выхадзячы на сувязь з партызанамі, у лесе, сёстры былі схопленыя эсэсаўцамі і пасля катаванняў у мясцовай камандзе партызанскага атрада імя Пархоменкі ў гарнізоннай у бабруўскай крэпасці сасланы ў канцлагер Асвенцым і Флосенберг.

Наш народ будзе вечна помніць пра раны, нанесеныя самімі жорсткай вайной і гісторыі чалавецтва.

І дзеля светлай памяці аб вялікім подзвігу ў гады неймавер-

Менавіта тут, у Акапах, Янка Купала нарадзіўся як лірык сусветнага значэння і выдатны драматург. Тут з 1911 па 1926 г. з'явіліся пэзмы «Бандароўна», «Яна і я», «Магіла льва», «Гарыслава» (незавершаная), усе драматычныя творы, вершы філасофскага, грамадзянскага, пейзажнага гучання, «Песня аб паходзе Ігара» (празаічны пераклад славуай пэзмы)...

Больш за 80 твораў. Таму менавіта тут у маі раз на два гады традыцыйна праводзяцца семінары-злёты для маладых паэтаў Міншчыны. А Свята-Елісавецкі манастыр у свае

паломніцкія экскурсіі ўключае і наведванне філіяла літаратурнага музея Янкі Купалы — як увасаблення духоўнасці і веры. Марына БЕГУНKOBA, фота аўтара. Лагойскі раён, вёска Харужанцы.

Лагойскі раён, вёска Харужанцы.

НОЧ І НЕМЦЫ

Ноччу 18 мая ў Віцебскім абласным музеі Героя Савецкага Саюза Міная Шмырова, легендарнага партызанскага камандзіра, пакажучы фільм аб знішчэнні немцаў пад Масквой. Падрыхтаваны іншыя сюрыпрызы.

Таксама наведнікі паназіраюць за рыцарскім турнірам і ўбачаць матацыклі байкерскага клуба «Сабака дарог». Бадай, ўпершыню работнікі маленькага музея такім чынам пастараюцца прыцягнуць гараджан і гасцей горада да наведвання сваёй установы. Што тычыцца кінасеанса, літаральна ноччу пакажучы дакументальны фільм «Разгром нямецкай войска пад Масквой», які дэманстраваўся на тэрыторыі знакамітай Суражскай партызанскай зоны ў 1942 годзе.

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

НА НОВЫ ЛАД

КАНТРОЛЬНЫЯ ЗАКУПКІ

Пытанні якасці абслугоўвання спажыўцоў уздымаюцца ішчэ ў канцы 20-х — пачатку 30-х. І, павярце, усе нашы нараканні на сучасны гандаль — такая дробязь у параўнанні з тым, што было тады, напрыклад, у мінскіх крамах! Асноўнае, на што ўдзельнікі кантрольных закупаў звярнулі ўвагу, — чэргі:

«Затрацілі наступную колькасць часу на куплю тавараў: у пяці выпадках — 10 хвілін, у 7 выпадках — 20 хвілін, у чатырох — 30, адно — 40, у адным — 5, у двух — 60, у адным — гадзіну і 10 хвілін, у двух — 1 гадзіну 20 хвілін. Чэргі ў некаторых выпадках даходзяць да 70 чалавек (гэта бакалейна-харчовы гандаль, які абслугоўвае спажыўца прадуктамі штодзённага ўжытку, чэргі тут са дня ў дзень).

Нагледзячы на дырэктывы, тавары не разважваюцца і не развозяцца.

Паліраўдзены разважанне тавараў, якое ў значнай меры паскарэе абслугоўванне, не як сістэма, а выпадкова ў практыцы гандлёвых арганізацый.

Спажыўцы не могуць карыстацца прэйскурантам, арыентавацца ў цене і асартыменте тавараў. Прэйскурант ёсць амаль ва ўсіх магазінах, аднак ён няпоўны. Невасвоечасова адзначаюцца змены цен. Маля ўвагі на рацыянальную пастаноўку вітрын, што мае вялікае значэнне, калі не для рэкламы, дык, ва ўсялякім выпадку, для своечасовага інфармавання спажыўца аб тых ці іншых таварах...

Антысанітарныя ў памяшканнях крам і пры абслугоўванні... Брудныя фартукі і рукі прыказчыкаў».

ПАДЛЕТКІ

У канцы 20-х — пачатку 30-х праблема падлеткаў была зусім не такія, як у сучасных хлопцаў і дзяўчат. Пра гэта сведчаць многія публікацыі «Звязды». Напрыклад, у адной з іх газета пісала:

«Асноўным пастаўшчыком дзіцячай беспрытульнасці чыпер з'яўляецца вёска і мястэчка. Дзякуючы аграрнаму перанасленню, слабама культаслугоўванню дзяцей, падлеткі, не знаходзячы прымянення сваім сілам, ідуць у горад і пападаюць у рады беспрытульных дзяцей.

Так, недалёка ад Шклова знаходзіцца дзіцячая камуна з 40 выхаванцамі. Кіраўнікі так кіравалі гаспадаркай, што давялі яе да поўнага развалу. Дзеці голыя і босыя, пасцельнай бялізны зусім няма. Дзеці спяць па дзве, а некаторыя ля жалезнай пячы, сумесна з цялятамі, якіх трымаў у інтэрнаце ўзімку. Падлога за зіму не мылася ні разу. Харчаванне дрэннае...»

(Заканчэнне. Пачатак у нумары за 12 мая.)

«ДЗЕ МАЁ 10 МЕСЯЦАЎ?»

Пісьмо чытачкі і адказ намесніка міністра

Рэдакцыя «Звязды» атрымала ліст ад падпісчыцы, пенсіянеркі Алы Міхайлаўны Акрутноўчы са Слоніма:

«У апошні час шмат гавораць і пішуць пра пенсійную рэформу. Я як падпісчыца вашай газеты хачу звярнуцца праз вас у Міністэрства працы і сацыяльнай абароны.

Я пайшла працаваць адразу пасля школы (10 класаў), тэхнікум закончвала завочна, у мяне тры дзяцей, але ў дэкрэтным водпуску па тры гады я не была ні з адным дзіцем (гэта я таго, што пры ўсім жаданні стажа больш у мяне быць ніяк не магло). А калі выхадзіла на пенсію, мой стаж склаў 36 гадоў і 10 месяцаў, але ў разлік пенсіі ўвайшлі толькі 36 гадоў, а 10 месяцаў у мяне папросту ўкраслі. Так, я ведаю, што

можна было адмовіцца ад пенсіі на гэтыя два месяцы, і стаж быў бы 37 гадоў. Але мяне абурэе наступнае: за два месяцы, адмовіўшыся ад пенсіі, на той час я б «згубіла» прыкладна 1 200 000 рублёў, а пенсіі атрымала б за стаж 37 гадоў на 10 000 больш, чым за стаж 36 гадоў. Выходзіць, што, каб «вярнуліся» гэтыя 1 200 000 рублёў, мне неабходна яшчэ 10 гадоў, а ці пражыву я столькі? Дык няўжо складана падлічыць людзям увесь стаж з улікам адпрацаваных гадоў і месяцаў?

Зразумела, што ў маштабах рэспублікі гэта добрая эканомія пенсійнага фонду, але ці трэба так крывадуць людзей, адбіраю-

чы ў іх калейкі — не кожнаму ў перадпенсійным узросце было лёгка адпрацаваць гэтыя апошнія месяцы.

Яшчэ хачу выказаць сваю думку наконт апошніх змяненняў у пенсійнай рэформе. Тое, што большасць працуючых пенсіянераў адмовіцца ад пенсіі ў лік будучых працэнтаў, вельмі сумніўна. У большасці людзей адна думка: «А ці дажыву я да гэтых працэнтаў?». Ці не было б лепш плаціць пенсію працуючым пенсіянерам не болей за 50%, а прапрацаваныя гады залічваць у стаж на агульных падставах без усялякіх дадатковых працэнтаў? У сваецкі час прыкладна так і было — ІТР і служачыя пенсіі поўнасна не плацілі, а ў стаж залічваліся ўвесь час працы».

Мы пераслалі прапановы Алы Міхайлаўны Акрутноўчы ў Міністэрства працы і сацыяльнай абароны і атрымалі адказ ад намесніка міністра Ігара СТАРАВОЎТАВА. Друкуем яго ніжэй:

«Паважаная Ала Міхайлаўна! Ваш зварот, што пастануў у рэдакцыі газеты «Звязда», разгледжаны. Паведамляем наступнае:

Агульнапрынята, што ў сістэмах дзяржаўнага пенсійнага страхавання стаж для вылічэння пенсіі прымаецца ў поўных гадах. У прыняцце, стаж мог бы прымацца і з дакладнасцю да дня. Але пры гэтым, зыходзячы з абмежаванасці пенсійных сродкаў, «кошт» больш дробнай «стажавай адзінкі» (не года, а месца альбо дня) быў бы іншым (ніжэйшым), што ў канчатковым выніку практычна не паўплывала б на памеры пенсіі.

Таксама адзначым, што ў стаж уключаюцца не толькі перыяды работы, але і іншыя, на працягу якіх не выплачваліся страхавыя ўносы (вучоба, служба ў арміі, перыяд догляду дзіцяці і інш.). У прыватнасці, у ваш стаж залічаны перыяды догляду дзяцей ва ўзросце да 3 гадоў агульнай працягласцю 2 гады і 3 месяцы, што значна перавышае не ўлічаныя 10 месяцаў. Такім чынам, ільготны падлік адных параметраў ураўнаважваецца абмежаваннем другіх, паколькі, як ужо адзначалася, пенсійная сістэма павінна ўкладвацца ў тыя сродкі, што маюцца ў яе распараджэнні.

Што тычыцца работы пасля дасягнення пенсійнага ўзросту, то яна можа быць залічана ў стаж толькі пры ўмове неатрымання пенсіі ў такіх перыяды (арт. 51,66 і 57 Закона Рэспублікі Беларусь «Аб пенсійным забеспячэнні»). Гэта абумоўлена асноўнымі прынцыпамі страхавання: перыяд фарміравання пенсійных працэнтаў (робота з выплаты пенсійных уносаў) і перыяд іх рэалізацыі (атрымання пенсіі) не павіны супадаць. Адзначым, што такі падыход быў замацаваны яшчэ ў заканадаўстве СССР.

Указ Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь ад 18.03.2012 № 136 дае магчымасць, не мяняючы звыклага ўзроўню спажывання па дасягненні пенсійнага ўзросту, зарабіць сабе больш высокую пенсію да таго моманту, калі пенсію стане адзінай крыніцай даходу. Пры гэтым кожны сам прымае рашэнне: звярнуцца па пенсію раней, згладзіўшыся на меншы яе памер, альбо пазней, зарабіўшы значна больш высокую пенсію. Так, у вашым выпадку пры адмове ад атрымання пенсіі на тыя 2 месяцы і 4 дні, якіх не хапае да поўнага года, розніца ў пенсіі зараз ужо склапае 6 калі 40 000 рублёў і працягвала б расці.

У парадку інфармацыі паведамляем, што сярэдняя працягласць жыцця, як чакаецца, у жанчын ад узросту 55 гадоў перавышае 24 гады».

Падрыхтавала Святлана БУСЬКО.

ЖАРТАВАЦЬ З ЗАКОНАМ НЕЛЬГА!

Як паказвае практыка, наша моладзь уважліва сочыць па інтэрнэце і СМІ за інфармацыяй аб тэрарызме. Але не ўсе маладыя людзі робяць правільныя высновы з гэтай інфармацыі. Некаторыя, відаць, усё ўспрымаюць як гульні, да якой можна падключыцца. Менавіта так зрабіла жыхарка аднаго з аграгарадкаў Брэсцкага раёна. 14-гадовая дзяўчына напісала СМС: «Лех, я каля УФН, вазьмі ўзрыўчатку, надзець маску, ідзі па правым, а то мянты засакуць». А потым адправіла гэтую бязглуздыцу на адвольны нумар...

Далей дзея разгарнулася нібы ў дэтэктыўным сюжэце. Калі паведамленне прыйшло на тэлефон настаўніцы, якая жыве ў Мазыры, яна найперш патэлефанавала ў міліцыю. За работу ўзяліся апэратыўнікі Брэсцкага раёна. Аказалася,

што юная асоба скарысталася для спецыфічных забав тэлефон сваёй маці. Потым, вядома, былі і слёзы, і раскаянне, і гарачае запэўніванне, што меў месца звычайны жарт.

Але Крымінальнае кодэкс мае на гэты конт вызначаную

пазіцыю. Як паведамілі ў прэс-службе Брэсцкага абласнога УУС, крымінальнае адказнасць за падоўжны дзеянні наступнае з 14 гадоў.

«Заведама ілжывае паведамленне аб небяспецы» караецца штрафам, арыштам да 6 месяцаў, абмежаваннем волі да 3 гадоў альбо пазбаўленнем волі да 5 гадоў.

Такі выс «падаруначак» найперш сваім бацькам зрабіла вясковая школьніца, якая, відаць, шмат часу праводзіла ў інтэрнэце. Лепш бы яе прымушлі градкі апрацоўваць...

Яна СВЕТАВА.

ТАМ, ДЗЕ БЕЛАРУСІЗАЦЫЮ ПРАВODЗЯЦЬ МАШЫНІСТКІ

Паласа з такой назвай выходзіць у «Звяздзе» 30 мая 1929 года.

«Даволі красамоўных рэзалюцый і пажаданняў, даволі нячыстых з сабатажнікамі беларусізацыі — ім ня месца ў нашым апарате. Партыяцыйкі і прафсаюзы — больш адказнасці за нацработу», — з такімі заклікамі выступала газета і пры гэтым адзначала, што ў партыйным апарате «справа беларусізацыі пастаўлена фармальна, «беларусізацыя», праўдзівей, выраўноўваюць апаратычныя толькі машыністкі сваімі пераходамі.

У дзяржаўнае ўстава тэхнічна праца апарату беларусізацыя на 90-95 проц. Але зусім не беларусізацыя праца кан'юктурнай секцыі. Даклады і іншыя складаныя матэрыялы пішуцца выключна на расійскай мове па тэй прычыне, што ніводзін працаўнік ня ведае беларускай мовы. Гутаркі, даклады на пасяджэннях секцыі і на прэзідыуме вядуцца на расійскай мове».

Аўтары «Звязды» адзначаюць, што нейкая ўрэшнікі ў галіне беларусізацыі ў партыяцкіх носіць фармальны характар, маўляў, тыя «выносяць красамоўныя рэзалюцыі па дакладах аб нацыянальнай дзейнасці, ажыццяўляюцца ўпершыню ў Савецкім Саюзе... перакрыцці пад пралётамі да 25 метраў без падпор... Дагэтуль такія перакрыцці... рабіліся толькі ў Нямецчынне.

Што ж будзе ўяўляць сабой універсітэцкі гарадок у скончаным выглядзе? Гарадок знаходзіцца на тэрыторыі 14 гектараў зямлі, якія выходзяць на 5 вуліц...

Пасля пабудовы першых пяці акадэмічных карпусоў... згодна праекту, мяркуецца пабудоваць два інтэрнаты для студэнтаў на дзве тысячы чалавек, студэцкі клуб з тэатральнай залай, сталючку, інтэрнат для прафесуры і рад жылля ў адміністрацыйных карпусоў...»

Адначасова з будаўніцтвам універсітэцкага гарадка ў агульным з ім плане сёлетна пачынаюцца работы па пабудове клінічнага гарадка і беларускай дзяржаўнай бібліятэкі.

А ў матэрыяле «Падымем кваліфікацыю журналіста» аўтары «Звязды» выказваюць свае пажаданні па падрыхтоў-

«НАЗОЎНІК» ЦІ «ПРАДМЕТНІК»

Новаму выданню Браніслава Тарашкевіча «Беларуская граматыка для школ» прывесчаны артыкул Язэпа Лёсіка за 23 мая 1929 года.

«Новае выданне цікава тым, што Тарашкевіч з'яўляецца аўтарам нашага правалісу і асновапажонкіма граматычных нормаў беларускае літаратурнае мовы. Прайшло 10 год (першае выданне выйшла ў 1918 годзе), вось і цяжка даведацца, што аўтар знайшоў патрэбным змяніць або правярціць ці дадаць пасля 10-летняй практыкі...

... пераважная большасць новае тэрміналогіі ўзята з нашых граматык, але, відаць, наша тэрміналогія бралася практычна, бо адны тэрміны прымаўся, а другія змяняліся новымі аўтарскімі наватарамі або перайманнімі, як напрыклад, прадметнік (у нас назоўнік. Рас.: существительное), прадлог (у нас прыназоўнік), пасэрэдок (у нас, як і раней у аўтара, — кропка з коскаю). Імя собскае (раней, як і ў нас цяпер — імя ўласнае), неазначальнік (інфінітыў) і некаторыя іншыя...

...Тэрмін неазначальнік, як інфінітыў (неазначальная форма, па рас.: неопределённое наклонение), трэба прызначыць тралным. Гэтакаса нельга нічога сказаць і проціў строга беларускага тэрміну «прадлог»... Што да слова «прадметнік» (назоўнік, Рас.: имя существительное), то яго само па сабе даволі трапнае. Але гуквавая блізкасць да суседняга тэрміну «прыметнік» робіць яго непаздагачным...

...у правалісе ёсць маленькая ўступка якякно, якая наўрад ці спадабаецца нашым школам. Вот гэты папраўка... «калі ў слове наіск на прыстаўкі (найчасцей вь), то яканне можна адзначаць так, як быццам слова стайць без прыстаўкі: ляцець — вяляець, мяняць — вымяняць... Але «е» змяняецца на «я»: нёс — выняс, вёс — выявз, лёт — вялят, дзёр — вёдзёр, вёў — выявў і г.д. Такое пісанне выдаецца больш простым і рацыянальным. Чым ляцець — вялецець, вёз — выявез і г.д.»

Нам жа думаецца, што «больш проста і рацыянальна» пісаць так, як пісалі 10 год, г. зн. пасля націску ў аснове пакадаць неацэннае карэнае «е», каб не рабіць лішніх правіл і выключэнняў.

Трэба дадаць яшчэ, што гэтыя выданніе і з боку праваліснасці і чыстаты мовы ўступае першаму. Усё гэта можна аб'ясняць востражымі ўмовамі, у якіх складалася кніжка. Як вядома, аўтар сядзіць у польскім востразе і ня мог мець пад рукою патрэбных крыніц і падручнікаў...»

Алена ДЗЯДЗЮЛЯ.

ДАНАІНА ВЕЧНАЙ ПАМЯЦІ

Члены літаратурнага аб'яднання «Доблесць» і студыі ваенных пісьменнікаў, якія працуюць пры Цэнтральным доме афіцэраў Узброеных Сіл Рэспублікі Беларусь, падтрымліваюць прапанову ўдзельніца пасяджэння «Круглага стала» «Векапомныя дні: фронт у тыле ворага» (24 сакавіка 2012 года) аб усталяванні ў Рэспубліцы

Беларусь памятных дат — Дня партызанаў і падпольшчыкаў як даніну вечнай памяці мужным народ

Валянцін
ВЕРАЦІЛА:

«У ВЫСОКІ ТВОРЧЫ

ЗАЎСЁДЫ ВЕРЫЎ І ВЕРУ»

Генеральны дырэктар ААТ «Краснасельскбудматэрыялы»
Валянцін ВЕРАЦІЛА.

Новая тэхналагічная лінія па вытворчасці клінкеру
«сухім метадам» вырасла побач
з дзеючымі карпусамі.

Чытачы «Звязды» ведаюць, што ў краіне ажыццяўляецца буйны сумесны беларуска-кітайскі праект па ўзвядзенні трох новых ліній для вытворчасці цэменту па прагрэсіўнай тэхналогіі — так званым сухім метадам. Гэта дазволіць у недалёкай перспектыве выпускаць да 10 мільёнаў тон беларускага цэменту ў год, а значыць, цалкам задаволіць патрэбы айчынскага рынку ў стратэгічнай сыравіне і ў разы павялічыць экспарт. Магутнасць кожнай з ліній такая, што яе можна смела назваць заводам.

Першая з іх 30 красавіка ўведзена ў строй дзеючых у пасёлку Краснасельскі Ваўкавыскага раёна. У яе сімвалічным запуску прыняў удзел Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь Аляксандр Лукашэнка.

Брыгада «Звязды» гэтымі днямі вярнулася з акцыянернага таварыства «Краснасельскбудматэрыялы», якое ўжо зараз выпускае амаль палову беларускага «хлеба індустрыі».

ВЫЗНАЧАЛЬНЫ КЛОПАТ ДЗЯРЖАВЫ

Суразмоўца журналістаў — генеральны дырэктар ААТ «Краснасельскбудматэрыялы» Валянцін ВЕРАЦІЛА.

— Дазвольце павіншаваць вас, Валянцін Алегавіч, і калектыву аб'яднання з завяршэннем лёсавызначальнага будаўніцтва.

— Дзякуй, падзея сапраўды значная ў жыцці калектыву аб'яднання «Краснасельск-

будматэрыялы» і надзвычай прыемная. Уведзена ў строй новая лінія магутнасцю 1,8 мільёна тон — па сваёй прадукцыйнасці сапраўды роўная нармальнаму заводу. Пасля таго, як яна запрацуе на поўную сілу, мы павялічым вытворчасць цэменту высокай якасці практычна ў два разы.

Бюджэт гэтага праекта быў большы за 1 трыльён рублёў. Ён асвоены цалкам. Такія сродкі мы атрымалі дзякуючы падтрымцы з боку дзяржавы.

Хачу падкрэсліць, што і яе кіраўнік, і ўрад на працягу апошніх дванаццаці гадоў аказвалі акцыянернаму таварыству дастатковую падтрымку. Без настаяннага садзейнічання з іх боку мы не змаглі б рэалізаваць ніводзін з тых праектаў, якія ажыццявілі раней. Што ў выніку дало магчымасць прадпрыемству быць паспяховым і развіваць вытворчасць не толькі цэменту, але і іншых відаў неабходнай краіне прадукцыі.

Мы тым больш не змаглі б асіліць гэты грандыёзны праект, калі б не пазіцыя дзяржавы — і ў выдзяленні сродкаў з бюджэту, і ў прадастаўленні падатковых прэферэнцый (падатковых крэдытаў), і ў іншых формах садзейнічання.

— Мы былі на пляцоўцы напярэдні пуску і бачылі, у якім напружаным рытме калектыву аб'яднання і замежныя спецыялісты рыхтаваліся да «старта».

— Новае, прагрэсіўнае абсталяванне, якое там зманціравана, перад самым пускам павінна было прайсці тэставыя выпрабаванні — па ўсім тэхналагічным ланцужку. Што маецца на ўвазе? Напрыклад, пад працэс абпальвання клінкеру — зыходнага прадукту для атрымання цэменту — распрацавана асобная камп'ютарная праграма. Каб яна магла працаваць і камп'ютар у выніку паспяхова кіраваў абпальваннем клінкеру, павінна быць адтэставана ўся тэхналогія. Пасля таго, як пададзена сыравіна, яна праходзіць праз усе асобны ўзятыя аперацыі тэхналагічнага працэсу, пакуль трапіць у сілас (на склад) гумагеніза-

цы ў выглядзе паўфабрыката. Калі гэты працэс прайшоў без збоўў, камп'ютарная праграма лічыцца адтэставанай. Пасля чаго камп'ютар бярэ адказнае кіраванне на сябе і ўжо далей самастойна вядзе абпальванне клінкеру. І так было зроблена па ўсіх працэсах.

Задачу па тэсціраванні выконвалі наладчыкі кампаній са Швейцарыі, Францыі, Германіі, Кітая. Справа ў тым, што ў тэхналагічным працэсе задзейнічана абсталяванне вытворчасці ўсіх гэтых краін. Наладка электронікі сама па сабе справа тонкая, а наладжванне ўзаемадзеяння розных сістэм электроннага абсталявання ў комплексе, ды яшчэ розных вытворцаў, адаптацыя яго да канкрэтнага працэсу — гэта наогул «вышэйшы пілатаж».

Вы бачылі, што паралельна інтэнсіўна вяліся добраўпарадкаванне тэрыторыі і работы па нарыхтоўцы сыравіны. Зараз, калі прыйшоў час падаваць яе на сыравінны млын, у нас назапашаны патрэбны аб'ёмы для бесперабойнай работы.

КАДРЫ — СВАЕ, УЛАСНЫЯ

— Яшчэ адна важная пазіцыя — на сённяшні дзень мы цалкам укамплектавалі тэхналагічны ланцужок на новай лініі абслуговым персаналам, — працягвае свой расказ генеральны дырэктар. — Нашы спецыялісты яшчэ да пуску пачалі працаваць у кругласутачным рэжыме. Людзі былі загадзя выведзены ў змены, адаптацыя да абсталявання праходзіла непасрэдна на рабочых месцах. Важна і тое, што замежны наладчыкі паралельна з тэсціраваннем абсталявання абучалі персанал рабоце па новых тэхналогіях, кіраванню працэсамі пры дапамозе камп'ютара.

манітор. На маніторы машыніст бачыць, як ідзе працэс, і павінен ацаніць, ці правільна ён ідзе, а калі не, то ўмяшчацца... Прадастаўце: умяшчацца ў віртуальны для цябе аддалены працэс, хоць жывую схему яго ты бачыш на экране дысплея і цалкам разумееш, — у гэтым свая нязвыкласць, чыста псіхалагічная. Але працэс адаптацыі ў асноўным прайшоў, і людзі «фруцца ў бой».

У зале, дзе размешчаны пульт кіравання працэсамі, некалькі камп'ютараў. Там працуюць разам аператары сыравіннага і памольнага аддзяленняў, а таксама аператар, які кіруе працэсам абпальвання... Туды ў асноўным пайшла моладзь, прафесійна падрыхтаваная і тэхнічна грама-

Дзмітрый КІЗЕВІЧ працаваў машыністам трэцяй
печы, на новай вытворчасці ён — аператар печы
абпальвання.

■ Экспрэс-інтэрв'ю

УСЁ Ў НАС АТРЫМАЕЦЦА

Начальнік цэха паліва Уладзімір САНЦЭВІЧ:

— Наш цэх складаецца з трох участкаў. На першым ажыццяўляецца разгрузка, захоўванне і транспарціроўка вугалю. Тут работы даўно ідуць поўным ходам. Другі ўчастак — гэта аддзяленне памолу вугалю. Яго персанал не чакаў, пакуль камісія прыме вугальны млын, а пад кіраўніцтвам кітайскіх спецыялістаў вучыўся яго абслугоўваць.

Трэці ўчастак будзе займацца захоўваннем вугальнага пылу і падачай яго непасрэдна ў печ.

Калектыву цэха сфарміраваны, на мой погляд, удала, людзі прыйшлі з іншых вытворчых падраздзяленняў, з добрай работай загартоўкай. Важна, што яны прыйшлі яе ў нашым аб'яднанні і ведаюць спецыфіку і традыцыі калектыву. Плюс да таго ж атрымалі адпаведную прафесійную падрыхтоўку.

Безумоўна, справа для калектыву — новая, але ўсё ў нас атрымаецца, гэта адназначна. Выйдзем на праектныя магутнасці — пачытайцеся тон клінкеру ў суткі. У поспеху новага праекта ніхто не сумняваецца.

цэмент. Мы там цалкам захавалі вытворчы персанал.

А вось дзве лініі, якія пабудаваны ў сярэдзіне васьмідзясятых — пачатку дзевяностых гадоў і фактычна выпрацавалі свой рэсурс, будуць спынены. Пакідаць іх эканамічна неэфектыўна з-за высокага зносу асобных вузлоў абсталявання, замяніць якія няма чым: аднаго тыпу больш не выпускаюцца. І ўсё ж галоўная прычына ў тым, што прадукцыя гэтых ліній мае высокі сабекошт (на яго ўплываюць энергаспажывальныя мокры спосаб плюс дарагі газ), і такі цэмент становіцца неканкурэнтаздольным на рынках па цене.

Так што дзве дзеючыя лініі спыняем, і тыя людзі, якія выслабяняюцца на іх, будуць забяспечваць работу новай тэхналагічнай лініі. Пад маючае адбыцца пашырэнне вытворчасці мы не прымалі новых работнікаў. Некаторая частка персаналу (тыя, хто дасягнуў пенсійнага ўзросту) пойдзе на заслужаны адпачынак. Нашы паважаныя ветэраны ведаюць пра гэта і псіхалагічна гатовы.

РЫНАК — СПРАВА ТОНКАЯ

— Цяпер, калі лінія пушчана, вы зможаце істотна павялічыць вытворчасць цэменту. Вышэй вы называлі гэтыя лічбы. Прабачце за пытанне, але ці знойдзе ён збыт?

— Пры той жа высокай якасці гэты цэмент атрымаецца больш танным, бо будзе выраблены не такім энергаёмкім сухім спосабам. І вы ведаеце, што дарагі газ мы замянім вугалем. Пакуль жа да 60 працэнтаў сабекошту цэменту прыпадае на энерганосбіты. А ў выніку ўсіх нашых мерапрыемстваў зніжэнне энергаспажывання чакаецца амаль напалову. Што дадзецца на сабекошце, а значыць і на цене.

Калі мы «вярталі» сваю маркетынговую праграму, то мелі на ўвазе не толькі айчыны рынак. Ужо зараз нашым суседзям-расіянам не хапае цэменту для рэалізацыі іх шматлікіх праграм, якія фінансуюцца бюджэтам ці буйнымі прыватнымі структурамі. І наш больш танны прадукт будзе ім дарэчы. Як і суседзям-палякам, су-

седзям-прыбалтам. Наогул, мы будзем камфортней адчуваць сябе на рынках. Нам патрэбна зарабляць валюту — для краіны і для сябе, каб вяртаць валютныя крэдыты і набываць разнастайныя сыравінныя дабаўкі для прадукцыі.

У асяроддзі спецыялістаў існуе такі тэрмін, як «пазнавальнасць цэменту». Ёсць розныя цэменты і розная іх пазнавальнасць. Нас добра ведаюць, напрыклад, у Санкт-Пецярбургу і Маскве, і мы актыўна працуем на два гэтыя знакавыя расійскія рэгіёны. Будаўнічыя кампаніі абедзвюх расійскіх сталіц бяруць не ўсякі цэмент, нават сваіх заводаў, а наш бяруць ахвотна.

Прымаем захады, каб вярнуцца ў Калінінградскі рэгіён, адкуль у свой час сшылі па прычынах, што ад нас не залежалі. (Спатрэбілася больш цэменту на ўнутраны рынак — актыўна вялося будаўніцтва жылля, іншых аб'ектаў.) Свята месца пуста не бывае, і зараз там працуе літоўская цэментная кампанія, прысутнічае цэмент са Швецыі.

Сёння сітуацыя ў нашай краіне змянілася, і мы павінны аднавіць свае пазіцыі на рынках, на якіх нас памятаюць. Вось чаму нам важна, каб новая лінія не толькі «пайшла», але і хутчэй запрацавала з той высокай прадукцыйнасцю, якая прадугледжана праектам. Тым больш, што паскорыць працэс асваення новых магутнасцяў запатрабаваў кіраўнік дзяржавы падчас пуску лініі.

Вядома, мы разумеем, што нейкія праблемы могуць быць, бо гэта — новая тэхналогія, мы па ёй раней не працавалі. Ды і з вугалем не мелі справы гадоў пяцьдзесят пасля таго, як перайшлі на дашаўскі газ. Ужо і людзей тых няма, што працавалі з вугалем. Так што асваенне новых магутнасцяў, якое мы пачынаем, патрэбна расцэньваць як задачу з некалькімі «невядомымі».

У зале галоўнага пульту кіравання новай лініяй мантаж і наладку праводзілі замежныя спецыялісты.

Цеплаабменнік — адзін з участкаў новай тэхналагічнай лініі.

ПАТЭНЦЫЯЛ СВАЙГО КАЛЕКТЫВУ

ПЕРШЫ З ТРОХ НОВЫХ АЙЧЫННЫХ ЦЭМЕНТНЫХ ЗАВОДАЎ УВЕДЗЕНЫ Ё СТРОЙ ДЗЕЮЧЫХ У КРАСНАСЕЛЬСКИМ

АДЗІН З САМЫХ СКЛАДАНЫХ ПРАЕКТАЎ

— Калі мы з вамі сустраліся раней, вы казалі, што ніводзін з праектаў мінулых гадоў не быў простым. У чым складанасць гэтага праекта?

— Гэта адзін, відаць, з самых складаных за маю бытнасць генеральным дырэктарам праектаў. Усё, што мы да гэтага рабілі, не так кардынальна ўплывала на астатнія тэхналогіі, і там была занятая не такая вялікая колькасць людзей. За выключэннем, магчыма, цэха па вытворчасці сухіх будаўнічых сумесяў і магутнасцяў па выпуску гідратнай вапны.

Праект складаны перш за ўсё тым, што мы ўзяліся за яго без належнага вопыту ўвядзення ў строй (і тым больш — вопыту эксплуатацыі) новага для сябе абсталявання, без валодання новай тэхналогіяй... Праўда, нашы спецыялісты праходзілі стажыроўку на заводах Кітая, дзе ў асноўным выкарыстоўваецца сухі спосаб вытворчасці клінкера.

З некаторым спазненнем паступала практычная дакументацыя для будаўніцтва, інакш яны выканалі б агульнабудаўнічыя работы ў больш раннія тэрміны.

Рэальнасць сённяшняга дня такая: на сухі метад перайшлі адзін за адным цэментныя заводы ў Кам'янц-Падольскі, што ў Заходняй Украіне, у латвійскіх Броцнах, а таксама «Акм'янцэментас» у Літве. Я не думаю, што мы горш падрыхтаваны да такога пераходу на новую тэхналогію. Пяройдзем, будзем працаваць, адначасова ўдасканальваць тэхналагічныя працэсы — так было заўсёды. Нашы прадзеды ніколі раней не займаліся вытворчасцю цэменту, але ж асвоілі. Асвоім і мы. Важна, што мы не завезлі да сябе «варагаў», а робім усё сіламі ўласнага калектыву. А ў яго высокі творчы патэнцыял я заўсёды верыў і веру.

Пакінуўшы ранейшую тэхналогію, мы прыйшлі б з пятам часу да таго, што наш цэмент стаў бы неканкурэнтаздольным. Як унутры краіны (бо астатнія цэментныя заводы Беларусі таксама аддалі прыярытэт сухому метадзе), так і на знешніх рынках. Беларусь усё больш актыўна ўдзельнічае ў працэсах, звязаных з агульнай эканамічнай праграмай. А Расія сёння ўступае ў СГА (ВТО), на тэрыторыі Расіі будуць іншыя правілы гульні. Таму для нас важна не адставіць.

На маршруце «кар'ер—завод» магутныя самазвалы з сыравінай для новай вытворчасці.

Вугальны млын — адказы этап у працэсе падрыхтоўкі паліва для печы.

Машыніст Алег ГЛЕБІК, аператар газатурбіннай устаноўкі Юрый ДАДАЦКІ, начальнік участка Сяргей БОХАН.

РЭЗЕРВЫ... ПАД НАГАМІ

— Так, зроблены дастаткова рашучы крок па замене паліва — на вугаль замест газу, але гэты працэс не павінен спыняцца, — лічыць Валянцін Верціла. — Ужо сёння мы павінны рабіць тое, што робяць нашы канкурэнты ў краінах Еўрасаюза для зніжэння спажывання вугалю як асноўнага паліва і выкарыстання альтэрнатыўных, мясцовых відаў паліва. Прагматычныя еўрапейцы аддалі перавагу спалыванню бытавых адходаў. Мы таксама пачынаем працаваць у гэтым кірунку.

Мы зацікаўлены ў хутчэйшым і станоўчым вырашэнні праблемы ўтылізацыі і перапрацоўкі бытавых адходаў. Тады бытавыя адходы можна будзе выкарыстоўваць як танны і дастаткова энергаёмкі від паліва для цэментных печаў. Просты прыклад, які пераконвае: сярод цэментных заводаў краін Еўрасаюза існуе жорсткая канкурэнтная барацьба за такое альтэрнатыўнае паліва. Гэта сведчыць толькі пра тое, што нам у Беларусі ўжо сёння патрэбна адносіцца да праграмы збору, сарціроўкі і першаснай перапрацоўкі бытавых адходаў як да найважнейшай. Заводы па сарціроўцы і першаснай перапрацоўцы адходаў не дадуць ператварыць гарады ў сметнікі, зберагуць экалогію і паспрыяць таму, што краі-

У наладцы энергетычнага абсталявання ўдзельнічаў супрацоўнік Беларускага цеплаэнергетычнага інстытута канцэрна «Белэнерга» Генадзь ЖЫВІКІН.

на атрымае яшчэ больш танны цэмент. А танны цэмент — гэта, дарэчы, і зусім іншая цана квадратнага метра новага жылля для сваіх грамадзян.

— Валянцін Алегавіч, сапраўды, перспектыва заманлівая і цалкам рэальная. А пакуль гэты рэзерв будзе зацэплены, ці можна на поўную магутнасць «раскруціць» яшчэ адзін — на больш шырокім выкарыстанні ў якасці танныга паліва адслужыўшыя сваё аўтамабільныя пакрышкі?

— Чытачы «Звязды» шукаюць ведаючы: мы ўжо зараз даволі паспяхова выкарыстоўваем шныны ў якасці паліва на чавёртай печы, дзякуючы чаму кожны месяц эканомім адзін мільярд рублёў. Згэдзіце-

ся, што не так і мала — за год «знайсці» дванаццаць мільярдаў.

Справа гэта даволі кляпатывая. За тым, каб шны для спалывання было пададзена ў печ акрамя стволькі, колькі патрэбна па разліках, сочыць камп'ютар — тады на выхадзе адсутнічаюць шкодныя выкіды з заводскай трубы. Вядзём пастаянны маніторынг выхлапаў — інакш не пазбегнеш непрыемнасцяў з экалагічнай інспекцыяй. На трубе побач з нашымі прыборамі стаяць кантрольныя прыборы экалагаў, якія абавязкова ўлічаць нейкія адхіленні, калі яны ёсць.

Мы гатовы пашыраць прымяненне гэтага танныга і дастаткова эфектыўнага паліва. Але нядаўна пастаўшчыкі ад-

служыўшых свой тэрмін пакрышак заявілі: мы, відаць, будзем скарачаць свае пастаўкі. Бо навукоўцы вынайшлі спосаб крышыць шны ў парашок і вырабляць дыванкі для жывёлагадоўчых фермаў...

У нас тры свае аграрныя гаспадаркі. Летась увялі ў дзеянне жывёлагадоўчую ферму на 777 галяў, якую самі і пачыналі будаваць з «нуля». Яна абышлася нам у 27 мільярдаў. Так што я ў гэтых пытаннях таксама разбіраюся. Таму маю права запытаць: колькі патрэбна будзе тых дыванкоў і колькі староў гумы пойдзе на іх выраб? Працэнтаў дзесяць ад таго, што спажываем мы. Як бачыце, не шмат, застаецца і на спалыванне.

Але сёння ўсе заклапочаны тым, як забяспечыць кароў дыванкамі, а не як дапамагчы цэментным заводам танным палівам. Я таксама за дыванкі. Не вазіць жа іх з-за мяжы, можам зрабіць самі. Але не варта панікаваць, хопіць усім.

ПЫТАННІ «ЎРОССЫП»

— Некалькі кароткіх пытанняў, Валянцін Алегавіч. Вы ўспам'янулі пра экалогію. Новая лінія, мяркуючы па ўсім, больш эфектыўная і з пункту гледжання экалогіі?

— Так, на ёй пастаўлена спецыяльнае байпаснае абсталяванне, выкарыстоўваюцца больш магутныя рукаўныя фільтры. У гэтым плане ў нас сумненняў няма.

— Вы пусцілі новую лінію, заробіце новыя грошы. Куды вы іх накіруеце першым чынам?

— На мадэрнізацыю абсталявання на іншых нашых філіялах і далейшае развіццё вытворчасці.

— Адчувальна ўзрастаюць аб'ёмы рэалізацыі. Зыходзячы з гэтага, вы павялічылі сваю службу маркетынгу і збыту?

— Мы ўзмацоўваем службу маркетынгу і збыту новымі спецыялістамі, гэта праўда. Колькасць склад супрацоўнікаў там узрастае працэнтаў на 30.

ІНВЕСТАРУ БУДЗЕМ РАДЫ

— Вы казалі, што гэты праект дапаможа інтэгравацца ў сусветную эканоміку. Ці знаходзіцца партнёр, які згодны ажыццяўляць інвеставанне, у тым ліку ў форме прадстаўлення месца на сваіх рынках збыту?

— Тут кароткага адказу не атрымаецца. Нягледзячы на тое, што праект завершаны, інвестар нам сапраўды патрэбен, я гэта пацвярджаю. У нас ёсць іншыя перспектывы вытворчасці — сухіх будаўнічых сумесяў, дахавых матэрыялаў, тратуарнай пліткі і гэтак далей, і мы збіраемся развіваць іх, таму патрэбна ўкладваць у гэта сродкі. Рашэнне па запрашэнні інвестара прымае дзяржава.

Пакуль цэмент у нас займае прыкладна 63 працэнты ад усяго аб'ёму вытворчасці. Астатнія 37 працэнтаў — іншыя віды прадукцыі: вапна, газасілікатныя блокі, сухія будаўнічыя сумесі, тратуарная плітка, трубы, дробнагрануляваны мел... Калі даць сваю прадукцыю новую лінію, судзіліны зменіцца, але такая вось шматпрофільнасць вытворчасці захавецца. Тым больш што мы актыўна ўдасканальваем тэхналагічныя працэсы. Пра гэта сведчыць наладжанне вытворчасці сухім спосабам не толькі цэменту, але і вапны — на доследна-прамысловай устаноўцы, аналогу якой няма ў Беларусі і суседніх краінах.

— Відаць, будзе дарэчы і добраслова з вашых вуснаў у адрас тых, хто ўзводзіў новабудулёлю.

— Перш за ўсё хачу сказаць добраслова ў адрас свайго калектыву — акцыянернага таварыства «Краснасельскбудматэрыялы», які ўзяў на сябе поўную адказнасць за новы праект. Як у свой час браў адказнасць і за іншыя праекты, што таксама былі з поспехам рэалізаваны.

Заслугоўваюць удзячнасці і будаўнікі, мантажнікі, перш за ўсё калектыв генапрадранай арганізацыі — ААТ «Гроднапрабуд» на чале з генеральным дырэктарам Абдулвагабам Вагабавым, а таксама калектыв акцыянернага таварыства «Прамтэхмантаж» на чале з Валерыем Зайцавым, калектыв будаўнічых трэстаў з Баранавічаў, Ліды, іншых гарадоў, якія працавалі на субпадразе. Ім усім разам патрэбна было паставіць новы завод на пляцоўцы дзеючага, перагружанай працуючым абсталяваннем і інфраструктурай. І яны з гэтым справіліся.

Работы выкананы з дастаткова высокай якасцю і, можна сказаць, у сціплым тэрміны. Атрымаўшы не проста функцыянальны, вельмі патрэбны народнай гаспадарцы, а нават прыгожы, цалкам сучасны аб'ект.

Пажадаем усе разам калектыву новай вытворчасці дакладнага рытму з першых жа дзён, паспехаў у асабні прарэзсійнай тэхналогіі, і каб ні ў якім разе Спадарыня ўдача не падвяла, не адвярнулася.

Матэрыял падрыхтаваў Уладзімір ХІЛЬКЕВІЧ, Віктар ПАЗНЯКОЎ і Яўген ПЯСЕЦКІ (фота).

Ад рэдакцыі: Творчая брыгада ічыра дзякуе за актыўную і рознабаковую дапамогу ў падрыхтоўцы публікацыі намесніку генеральнага дырэктара Мар'яну Вацлававічу ЮРОЎСКАМУ.

УНП 590118065

■ Экспрэс-інтэрв'ю

ЛЮДЗІ ЖАДАЮЦЬ ПРАЦАВАЦЬ ЭФЕКТЫЎНА

Дырэктар цэментнага завода Ігар КАРАЛЬЧУК:

— Тэхналогія атрымання цэменту па мокрым і сухім метадзе, на які мы пераходзім, адрозніваюцца адна ад адной. Калі ўлічыць, што па мокрым завод працуе з 1914 года, то вопыт у нас каласальны. Пры авалодванні сухім абіраемся на шырокія магчымасці кітайскай кампаніі «СІПС», а таксама пазнаёмліся з напраўкамі калег з цэментнага завода ў Касцюковічах. Але складанасць у тым, што двух аднолькавых заводаў не бывае і двух аднолькавых саставаў сыравіны таксама. Трэба будзе падстройвацца пад канкрэтныя сітуацыі, з улікам нашага абсталявання, больш сучаснага і дасканалася.

Прыдае аптымізму той факт, што нашы філіялы дэлегіравалі працаваць да нас вельмі моцных сваіх прадстаўнікоў. Напрыклад, начальнікам сыравінага аддзялення новай лініі

прызначаны Юрый Шагун, які выдатна зарэкамендаваў сябе на папярэднім пасадзе. Начальнікам цэха абпальвання клінкера стаў малады, але граматы тэхналаг Аляксандр Станіслаўчык.

Механік новай вытворчасці Аляксандр Маркоўскі прыйшоў з участка ўпакоўкі і адгрузкі цэменту, дзе працуе вельмі складанае нямецкае абсталяванне. Маркоўскі — механік ад Бога, і я ім вельмі задаволены. Чалавек унікае ва ўсё дробязі, спрабуе разабрацца ў нюансах, умее прыняць дакладныя аператыўныя рашэнні па ўхіленні нейкіх непаладкаў, якія ў пусканаладчыны перыяд могуць «вылезці». На ім трымаецца зараз многае.

На адказныя пасады аператараў на цэнтральны пункт кіравання прыйшлі спецыялісты пасія тэхнікумаў і тэя, хто вучыцца ў інстытутах. Яны маюць навыкі работы з камп'ютарам і дакладнае ўяўленне аб тэхналагічным працэсе.

З такой жа павагай можна гаварыць аб вельмі многіх. Спецыялісты ў новым калектыве моцныя, ведаюць сваю справу, многа асабістага часу аддавалі падрыхтоўцы да пуску новай вытворчасці. Яны разумелі адказнасць моманту, а таксама тое, што асноўную долю прыбытку аб'яднанню прыносіць цэментны завод.

Зараз мы выпускаем трынаццаць відаў цэменту, у тым ліку інавацыйны прадукт — партландцэмент пясчаністы маркі 400 (ПЦП-400), якім замянілі шлака-партландцэмент такой жа маркі (ШПЦ-400). Украінскі шлак паспяхова замясцілі пяском з уласнага радовішча, і ПЦП-400 карыстаецца вялікім попытам. Як і ўся іншая наша прадукцыя.

Машыніст вагонаперакрульніка Мікалай БАРАПАЙ.

Усярэдзіне гэтага велізарнага цыліндра вагон з палівам плаўна перакручваецца для разгрузкі.

Па паветраных галерэях транспарцёры дастаўляюць вугаль ад месца разгрузкі на вытворчасць.

Наладка на участку дымавода.

■ 3 пісьменнікам — пра жыццё і літаратуру

■ Адкрыты архіў

Алена БРАВА:

«ЛІТАРАТУРА — ГЭТА АХВЯРАВАННЕ...»

Наш суразмоўца — журналістка і пісьменніца. Аўтар кнігі «Каменданцкі час для ластавак». Яе аповесці і раманы «Менада і яе сатыры» друкаваліся ў часопісах «Маладосць», «Нёман», «Сібірскіе агні». Творы Алены Бравы перакладзены на рускую, нямецкую і іншыя мовы. Расійскія калегі адзначылі беларускую пісьменніцу медалём Канстанціна Сіманова. Пра літаратуру і жыццё мы і вырашылі пагутарыць з таленавітай пісьменніцай, якая жыве і працуе ў Барысаве.

— Алена, проза — цяжкі мужчынскі занятак, а ты ж яшчэ і вершы пішаш... Нават не пытае хачу задаць, а проста разважаю: цяжка, відаць, па-сапраўднаму перажываць тое, што вылісваеш, фіксуеш словам, выцягваеш з жыцця.

— Дазволю сабе не пагадзіцца з тым, што проза — мужчынскі занятак. Проста ў нашым сацыяльным асяроддзі так, а не іначай, традыцыйна лічылася. Стэрэатып такі быў... «Раптам» выявілася, што многія рэчы, якія лічыліся мужчынскімі, жанчына здольная зрабіць не горш. У тым ліку і пісаць прозу. Давяйце ўдакладнім: перажыванне першае, затым ідзе «фіксацыя словам». «Выцягнуць з жыцця» ў тэксце можна толькі тое, што прапушчана праз сэрца. Калі нешта мяне моцна зачэпае, я не стану надаваць гэтаму завершаную форму, пакуль не выйду з эпіцэнтра эмоцыі. У мяне, відаць, нізкі парог болевага пацупа, а парог цяперня надта высокі, як і ў большасці беларусаў. Час ідзе, пацупце болю слабее, але не праходзіць зусім. Здаецца, у псіхалагічнай справе, калі я адчуваю, што магу вярнуцца да зыходнай сітуацыі. Фарбы злігваюцца, але яшчэ дастаткова жывыя. Так, аповесць пра Кубу была напісана праз дванаццаць гадоў пасля таго, як я пакінула гэтую краіну. Надаць перажыванню форму — значыць канчаткова пераадолець яго. Акт, працэс напісання лекавы сам па сабе, але тэрапеўтычнае значэнне набывае толькі з тае прычыны, што атрымліваецца надаць поўна дасканалую форму. Менавіта таму я доўга працую над стылем, часта вяртаюся да напісаных тэкстаў.

— Усе твае творы — гэта перажывае ці мастацкі вымысел?

— Адушхорваюся ад рэальных падзей — ці то гэта факты маёй уласнай біяграфіі, ці то яны вылаўлены з жыцця іншых. Пасля, у працэсе працы, называю на гэты стрыхань прудымі дэталамі. Часта «дару» героям тую ці іншую падрабязнасць сваёй біяграфіі. Найбольш блізка да нон-фікшн тэкст — гэта «Каменданцкі час для ластавак». Аповесць пісалася на аснове дзённікаў, якія я вяла на Кубе, куды паехала разам з мужам і дачкою ў 1989 годзе. У нас якраз ішла перабудова, улады СССР адмовіліся матэрыяльна падтрымліваць Кубу, Фідэль Кастра ў адказ абвясціў у краіне «касаблівы перыяд» — гэта жорсткая карткавая сістэма плюс ідэалагічнае супрацьстаянне новым павевам з Масквы. Вось на тую Кубу я патрапіла ў якасці «саўкубінка» — савецкай жонкі кубінца. Можна зраз пазнаць у Сант’яга-дэ-Куба і прайсці з кнігай па горадзе, звар’яцца назвы вуліц, крам, кавярняў і музеяў, пастаяць у чэргах па наміраваных прадукты і пацупць тыя фразы, якія вымаўляюць кубінцы ў аповесці, убачыць лозунгі на фрасадах будынкаў. Усе дэманстрацыі і дзяржаўныя святы, вучэнні на амерыканскай ваеннай базе ў Гуантанама датаваныя дакладна. Дакументуючы ўсё гэта, я менш за ўсё наважалася калі-небудзь зрабіць з гэтага «літаратуру». Я ж збіралася застацца там назаўсёды, у мяне і пашпарт быў аформлены на ПМЖ, так што ні пра якое прыгожае пісьменства не думалася.

Калі аповесць была надрукавана, чытачю ўсё гэта шакавала: настолькі маё прыватнае апісанне адрознівалася ад Кубы «вачыма турыста». Вядома ж, як інакш — я ўсё бачыла знутры, стаяла ў чэргах па наміраваных прадукты, вадзіла дачку ў мясцовую паліклініку, сярбалася з такімі ж, як я, «саўкубінкамі» з Масквы, Пільера, Кіева, Мінска. Адкрываючы для сябе чужы свет, я ўсёдамяляла каштоўнасць уласнага — сваёй душы і таго, што заведаць культурнай прасторай. Тады, на пачатку дзевянацых, мы сваё ўласнае дружна ганьбілі, высьмейвалі, невідзілі. Выплюхнулі разам з вадой і дзіця — патрыятызм, гонар лепшымі старонкамі нашай гісторыі. І патрэбна было патрапіць у бананавы цукровы рай, каб адчуць такую «старамодную» любоў да Радзімы. Мяркую, што гэтая асаблівасць — паступовае вяртанне да «сябе-сапраўднай» — і паказана мною ў характары герояў аповесці Алесі, якая пачынае з пошукаў шчасця, а заканчвае пратэстам супраць «псеуджыцця».

— Ці не падаецца табе, што сапраўдны мастак аказваецца заложнікам, асуджаным на пастаянны выбар: вярта разказаць праўду ці ўсё ж такі трэба паказаць герояў, персанажаў дастойнымі людзьмі?

— Не, не падаецца. Я лічу сваім абавязкам разказаць менавіта праўду, хоць пры гэтым мне часта даводзіцца разбіваць тыповыя ілюзіі. Калі выйшаў раманы «Менада і яе сатыры», я атрымала шмат водгукаў. Нязвыклая, пагадзіцеся, сітуацыя для беларускага тэатру? Тым не менш, гэта было менавіта так. Раман аказаўся лютаркам. Выказванні былі ад удзячнасці і наўна-шчырага: «Гэта ж пра мяне, адкуль вы даведаліся?» да абрэса. Адна пенсіянерка-настаўніца заявіла мне па тэлефоне: «Мне не патрэбна ваша «тэма нізкіх істин», пакіньце мне мае ілюзіі, мой «возвышаючы обман!». Так, усё так, існаванне чалавека ў СССР было падобным на стан насцяжма ў бурштынне — унутры вялікай ілюзіі. Самападан прагнужы, але ён непазбежна завяршаецца. Жыццё разбівае фантазію, а разам — і ваша сэрца. Гэта не так ужо дрэнна, бо сэрца, як пісала Цвяткава, павінна быць разбіта, праблема ў іншым: чалавецтва жыццё дужа кароткае, і шанцу пражыць яго наноў, выканаўшы работу над памылкамі, няма. Развітацца з ілюзіямі трэба своечасова — гэта адзіны шлях да сталецтва і грамадства, і чалавека. Увогуле, на мой погляд, адлюстраванне таго, «як не трэба жыць і не трэба любіць», партрэт антыгероя здольны выхоўваць лепш, чым сама правільная рыторыка.

— Мараль часта разыходзіцца з прагматычным дзеяннем чалавека. Ты даследуеш мараль ці ты проста пішаш пра тое, што сустраля ў жыцці?

— Зразумела, я не звяртаю свае тэксты ні з дзесяцю зашпеламі, ні з маральным кодэксам будаўніка камунізму. Я пражыла на свеце дастаткова доўга і прачытала дастаткова шмат выдатных кніг, каб мець аснову меркаваць, што ўва мне аформіраваўся ўнутраны зрок, які дазваляе адрозніваць дрэннае ад добрага і разглядаць злы ў самым распаўсюджаным яго варыянце — злы звычайнае, жыццёвае, побытавае. Як і героіна аповесці «Рай даўно перанаселены», я так і не набыла выратавальнага «замышлення вачэй» (таго, што, несумненна, падаўжае жыццё). Многія мае тэксты далася ўзаемаадносіны знутры сямі: маці і дачка, бабуй і ўнучка. Так, героіна «Рая...» займаецца падрабязнай рэканструкцыяй уласнага дзяцінства, свет якога быў расколаны, на яго «цёмным» баку засталася любімая бабуйка, чыю душу не змаглі высунуць ні ваіны, ні смерць блізкіх, ні таўро дзікай ворага народа. Усе лініі распаведу цягнуцца да вобразна бабуй. Яна ўвабляе сабою духоўнасць і мараль, у адрозненне ад маці апавядальніцы, якая нарадзілася «пад халоднымі сонцамі ўвайных велічын» і зрабіла дамінантай свайго існавання самападан (у тэксце — «закон Шляхнога Яйка»). Гэта значыць мараль не даследуецца асаблена, яе носьбітам выступае той ці іншы чалавек.

— А увогуле, што, па-твойму, ёсць праўда ў літаратуры, наколькі яна адрозніваецца ад праўды ў жыцці?

— Жыццё поўнае шалупіння, другаснага і неаказіцельнага, побытавага смецця, за якім губляюцца рысы тыповага. Не капіраваць рэальнасць слепа, а адкінуць «мелкіх правд пуюту прыю», вылушчыць з абалонкі ідэі існы і ёсць гаючая справа літаратуры. Толькі тады яна зможа здзівіць, абудзіць, адкрыць вочы, прымусіць чытача ўсклікнуць: «Ну і ну, я гэтулькі гадоў варыўся ў гэтым катле і, аказваецца, нічога не разумеў!».

— Крыху пра форму... Хто аказвае на тваё пісьмо ўплыў? Ці лічыш ты, што ў мастацтва, літаратуры аднолькава важна, што скажаць і Як скажаць?

— Не магу назваць некага аднаго, хто аказаў на маё пісьмо ўплыў. Я заўсёды шмат чытала, шмат чытаю і зараз. У асноўным гэта літаратура Германіі, Аўстрыі, Расіі, Францыі і, вядома ж, Беларусі. Стараюся сачыць за навінкамі рынку, але часта перачытваю. У мяне ёсць аўтары, да якіх вяртаюся пастаянна. Гэта Крыстыя Вольф, Франц Кафка, Пётр Хандке, Мішэль Уэльбек, Уладзімір Набоў, Петэр Хандке, Мішэль Уэльбек, Уладзімір Набоў,

Людміла Петрушэўская, Міхась Стральцоў, Магчыма, я вучуся ў тых, каго люблю.

Зразумела, эмест і форма аднолькава важныя. І ёсць яшчэ нешта, народжанае са зліцця таго і другога, што я назвала б энергетыкай аўтара. Менавіта гэтае «нешта» прымушае, пры цяперашняй колькасці выдадзенага, дачытаць тэкст да канца. Многія фармальна завершаныя тэксты пазбаўлены энергетыкі. Але чытача ніколі не «заякарыць», не ўтрымае абьяквае сэрца аўтара. Цяпер жа нават пра страшнае, жahlівае спрабуюць пісаць прыгожа, «гламурна». Не хачу сказаць, што пісаць трэба выключна на крывёю, але разам з жывой аўтарскай эмоцыяй тэкст губляе магчымасць водгуку. Ускладняецца хітрая сістэма тропай-падпак — для таго, каб схавалі ўнутраную пустэчу. Зразумела, што аўтар — таксама чалавек, і яму не хочацца ўвесць час «крывёю чужых душ». Але справа ў тым, што пісьменнік не можа дазволіць сабе быць абьякваным чалавекам.

Літаратура — гэта ахвярапрынашэнне.

— У «Маладосці», а следам і ў расійскіх «Сібірскіх агнях» надрукавана твая аповесць «Драванне». Чаму тэма ваіны хвалюе і цябе? Няжэ ўсё ў свеце згодна з Каменскім: «Нельга пакласці канец вайнам, прадаўжачы іх вясці, сваркам, міжусобствам, распальваючы іх, прагледваннем, праследуючы людзей. Для гэтага трэба наладзіць поўную змену гэтых спраў»... Літаратура, можа, здольная «наладзіць поўную змену гэтых спраў»?

— У час майго жыцця на Кубе я ўпершыню сутыкнулася з тым, што зараз вызначаю як катастрафічную ў цэлым для чалавецтва рысу — адсутнасць гістарычнай памяці. Мне ўразіла, як цэлы народ паўтарае памылкі, якія ўжо зроблены іншымі. Я ўсяляк імкнулася «адкрыць вочы» сваім сябрам-кубінцам, але тут выявіўся яшчэ адзін феномен: людзі ў літаральным сэнсе слова закрывалі рукамі вочы, яны не хацелі чуць. Дарэчы, цяпер многія з маіх апавяцталі сталі эмігрантамі, і яны мне гавораць: «Ты гаварыла праўду!». Так, але чаму я бачыла гэта тады, а яны — толькі зараз?

Нешта падобнае, я мне падаецца, і адбываецца ў адносінах да мінулай ваіны. Пасля такой жудаснай масарубы «чалавецтва проста абязваана адмовіцца ад ваіны» як сродку вырашэння праблем. Аднак усё адно ваіны ўчыняюцца. Чаму? Старажытнагрэчаскае слова «а-летайя» (іціана) значыць «адсутнасць забяцця». Страціўшы гістарычную памяць, непазбежна гублеш іціну. Геранія «Драванне» Ларыса, прыхаўшы ў Германію з Беларусі, не верыць сваім вачам: у часопісе, які выдаюць былыя аўтахтоны СССР, у рубрыцы «9 мая ў сусветнай гісторыі» нават згадка пра май 1945-га адсутнічае! У выніку былі салдат вермахта Ганс, які страціў розум, захаварушы на хваробу Альцгеймера, парадкавальным чынам аказваецца адзіным, акрамя Ларысы, носьбітам гістарычнай памяці.

Дарэчы, Ларысе я «падарыла» адзін эпізод з уласнай біяграфіі: вёска, дзе жыла мая бабуйка, была спалена ў час акупацыі, і метрыкі майго бацькі згарэлі. Ён пражыў жыццё па документах свайго малодшага брата, які задыкнуўся, калі бабуйка, хаваючыся з дзецьмі ў лесе ў час аблавы, спрабавала даць малодшаму грудзі, каб ён плячам не выкрыў усю. У маім імені па бацьку заключаецца імя таго памерлага крохі. А яшчэ мною, як пісьменнікам, кіравала шкадаванне па станоучым героі. У сённяшнім жыцці я такіх не бачу. Пацупце, якое запалілася, заіскрылася між уласнымі салдатам вермахта Гансам і беларускай дзяўчынай Зосяй за два крокі ад смерці, настолькі светлае і чыстае, наколькі і «обрэчонае». Цяжка не плакаць над лёсам Зоі, не супержываць Гансу, калі ён, будучы ўжо цяжка хворым старым, шукае зайбіцу каханай.

Можна падацца, што літаратура не здольная зрабіць што-небудзь для «змены ўсіх гэтых спраў». У 1983 годзе была напісана «Ксандра» Крысты Вольф — унікальная кніга, якая ўскрывае сам механізм народжэння ваіны. Напісаны дзясяткі таленавітых кніг. І ты ў выніку?.. А тое, што, пакуль пашуцця такая кніга, энтрапія не стане тагатай. Людзі вымушаны будучь помніць, ведаць, супержываць.

— Ці часта ты, як пісьменнік, задумваецца над тым, што заўрашні дзень вельмі трывожны, што свет воль-воль можа узраваць нейкі «псіхалагічны дынаміт»?

— Колькі сябе памятаю, трывога з’яўлялася маім унутраным фонам. Неяк прачытала ў Алены Роб-Грые пра «зыходную недавуасобленасць» чалавека, пра «ядро небыцця» знутры яго, якое быццам і нараджае трывогу. Роб-Грые лічыў, што для пісьменніка выратаванне ад «сапраўднай, фундаментальнай трывогі» — у творчасці, стварэнні тэкстаў. А Мішэль Уэльбек скажаў: «Пісьменніцтва — толькі «часовае выратаванне». Павеце, я знаходжу вакол сябе і ў сабе такую масу нагод для трывогі, што нават калі малая і частка рэалізуецца, свет узарвецца.

Вечарам 11 красавіка ў мінскім метро адбыўся тэракт. 12 красавіка газета «СБ. Беларусь сегодняя» выйшла з фотарэпартажам з месца выбуху. Калі не памылілася, упершыню за ўсю гісторыю Беларусі на першай паласе газеты можна было убачыць буйным планам заліты крывёю чалавечы твар. Унутраныя палосы нумара вярталіся раней, на адну з іх патрапіла і інтэрв’ю са мною, дзе я гавару пра абсурднасць свету, у якім малады драматург прылятае ў Маскву па літаратурную ўзнагароду і гіне ад тэракта. Калі я адказвала на пытанні журналіста «СБ», ніхто і падумаць не мог, што нешта падобнае здарыцца і ў Беларусі. І вось — здарылася...

— Некалі ў Мінску праходзіла канферэнцыя па праблемах «ваеннай» літаратуры. Літаратуразнаўцы з Акадэміі навук раздзялі ўдзельнікам анкету, дзе было і такое пытанне: што кожны з нас падамаў бы, скажаў бы, зрабіў, калі б даведзены дакладна, што вось-вось пачнецца ракетна-ядзерная вайна? Што падумала б і зрабіла ты?

— Па праўдзе качучы, мне здаўна, што яна да гэтай пары не пачалася. У мяне няма ілюзіі адносна чалавечай прыроды. Цяпер ужо і ў нас, у былым СССР, а не толькі на «гнілым Захадзе», выраста пакаленне людзей, якія гатовы за грошы на любое злачынства. Гэтыя «новыя» сфарміраваліся ў дзевянацых, і такія паняцці, як «Радзіма», «сумленне», «лёс чалавецтва», для іх увогуле пусты гук ці нешта з вобласці «сцёбу». Схожэ рамана, у якім нейкі дзеяч прадае чарговым псіхалату з месіянскім комплексам магчымасць доступу да ядзернай кнопкі, сёння не падаецца такім ужо абсурдным. Як і тое, што магчымасць завалодча багачамі здольная цалкам выбіць з галавы вар’ята думку пра тое, што грошы яму ўжо і не спатрэбяцца.

Што тут можна зрабіць? Як ні здаўна, я веру, што ў чалавецтва ў цэлым ёсць Нехта кшталту добрага анёла-выратавальніка. Інакш мы з нашай безадказнасцю, глупствам і скавалнасцю даўно узарвалі б свет.

— Не страшна становіцца пачынаць новы твор, калі ўспамінаеш пра тое, якія былі папярэднікі... І нават не ў XX стагоддзі, а ў стагоддзі XIX — Талстой, Дастаеўскага, пра якіх адзін заходні даследчык скажаў: «Калі іх ужо па-дзіцячы гуляе ўся сусветная літаратура...»

— Зразумела, параўнанне сябе з гігантамі думкі мінулых стагоддзяў з’яўляецца нядрэннай магчымасцю адвучыцца пачаць паперу. Шкада, што на графману гэта зусім не дзейнічае. А калі ўсюр’ёз, то не думаю, што такі супраціпастанулены маюць сэнс. Кожнае пакаленне прыходзіць у свет дзеля таго, каб засведчыць сябе. Справа пісьменніка — патрапіць у дзясятку надзей і трывог свайго пакалення, максімальна дакладна вяртаць дух часу. У кожнай эпохі свой уласны код. Яго і варта імкнуцца адчуць і выказаць.

— Жыццё наша дурное. Чаму? Таму, што людзі дурна жывуць. А дурна жывуць таму, што людзі кепска. Як жа дапамагчы гэтай справе? Перарабіць усіх дрэнных у добрых людзей, каб яны жылі добра, мы ніяк не зможам, таму што ўсе людзі не ў нашай уладзе... Гэта — словы Льва Талстога, які ўсё ж такі знашой высьце, бо скажаў: «Дрэнны чалавек — я сам». Самога сябе і перабраць. Прайшоў больш за стагоддзе з часу адкрыцця Львом Мікалаевічам свайго рэцэпту мастацкага пошуку. А ці прынесла гэтае стагоддзе нешта новае? Ці надало мастацтва, літаратуры нейкі другі, не менш важны сэнс?

— Я думаю, сапраўдны пісьменнік заўсёды заняты сабою больш, чым асяроддзем, тым, хто вакол яго. І не важна, ці то гэта гульня ў бісер ці гэта поле бітвы, дзе змагаюцца яго супрацьлеглыя «я». Пісьменніцтва падобна працэсу спасціжэння, дзе самае важнае — не вынік пошуку, а сам пошук. У аповесці «Імя Ценю — Святло» ў мяне ёсць верш, у якім метафарай унутранага пошуку становіцца спуск «на глыбіню карэння». Пісьменнік падобны да дрэва, крона якога імкнецца дарацца да раю, а карэнням даводзіцца цягнуцца ўніз, у Аід, іначай дрэва проста ўпаля б. Прабрана здабыць жывую ваду, але для гэтага даводзіцца апускацца туды, дзе пабіваў Арфей, які пайшоў за Эўрэдзікай. Я думаю, на самой справе Арфею не так ужо і патрэбна была Эўрэдзіка. Ён ішоў па натхненне, па новы перажыванні, здольны ўзабагаціць яго пазію. Свядома ці несвядома ён парашуў працісанне, але Эўрэдзіка засталася сярэд мёртвых. Жывая, яна перашадавала б яго творчасці, працы над сабой. Можна, гэта жорстка ў дачыненні да звычайных людзей, але пісьменнік засяроджаны на сабе не з эгаістычных меркаванняў, яму даводзіцца быць, як сказана Болэй Ахмадулінай, «нежме жэнцін і мужчін вольнее, чтоб заплаціць за тых і за другіх». Вось і плаціць, з аднаго стагоддзя ў другое...

Гутарыў Кастусь ХАДЫКА

Лёс 15 тысяч ваеннапалонных беларусаў цяпер вядомы

Дзесяць гадоў таму Камітэт дзяржаўнай бяспекі Беларусі і германскае аб’яднанне «Саксонскія мемарыялы» падпісалі дагавор аб сумесным вывучэнні архіўных дакументаў часоў Другой сусветнай ваіны. Такім чынам наша краіна далучылася да міжнароднага даследнага праекта па вывясцілі лёсу ваеннапалонных і выяўленні месцаў іх пахаванняў.

— Яшчэ ў 1996 годзе ў Дрэздэне адбылася канферэнцыя з удзелам расійскіх прадстаўнікоў, якія займаліся ўстанавленнем месцаў пахаванняў байцоў Чырвонай Арміі на тэрыторыі Германіі, — кажа навуковы супрацоўнік дакументацыйнага цэнтры пры аб’яднанні «Саксонскія мемарыялы» (г. Дрэздэн, Германія) Аляксандр ХАРЫТОНАУ. — У 1997-м Расія прыняла рашэнне аб увекавечанні загінулых не толькі ў баях, але і ў палоне. Пачаўся пошук дакументаў, якія дазволілі б высветліць лёс гэтых людзей. Практычная рэалізацыя германска-расійскага навуковадаследнага праекта «Савецкія і нямецкія ваеннапалонныя і інтэрнаваныя» пачалася ў 2000 годзе.

З германскага боку ўдзельнічаў наш дакументацыйны цэнтр, з расійскага — міністэрства абароны і ўнутраных спраў, Федэральная служба бяспекі Расійскай Федэрацыі. У 2002 годзе да праекта далучыўся КДБ Беларусі, у 2004-м — Служба бяспекі Украіны. Не так даўно прайшлі перагаворы з Казахстанам і Узбекістанам. Наогул адпаведныя дакументы знаходзяцца на тэрыторыі краін усёго былога Саюза. У Германіі сёння застаецца недадаследваная інфармацыя яшчэ на 380 тысяч чалавек. Зразумела, што для завяршэння апрацоўкі ўсіх гэтых звестак спатрэбіцца не адзін год...

У межах сумеснай работы вялася апрацоўка інфармацыі, змешчанай у картках савецкіх ваеннапалонных, якія ў часы Вялікай Айчыннай захоўваліся ў Даведанчым службе вермахта (ВАСТ). Пасля разгрому Германіі большасць карткаў у якасці трафэяў аказалася ў Савецкім Саюзе і атрымала назву «трафэйных карткаў на савецкіх ваеннапалонных». Асноўныя маёй перададзены на захаванне ў Падольскі архіў (сёння Цэнтральны архіў Міністэрства абароны Расійскай Федэрацыі), а таксама архівы органаў дзяржбяспекі. Пэўная частка дакументаў на савецкіх ваеннапалонных засталася на тэрыторыі Германіі.

Германскі, расійскі, беларускі і украінскі бакі павінны апрацаваць у межах даследу некалькі мільёнаў карткаў з дачыненні да больш як мільёна савецкіх ваеннапалонных. Уся апрацаваная інфармацыя абгуляецца і размяшчаецца германскім аб’яднаннем у адзіную электронную базу. Па меры магчымасці абгуляючая інфармацыя перадаецца кожнаму з бакоў.

Супрацоўнікі Цэнтральнага архіва КДБ і нямецкай даследчыцкі апрацавалі за 10 гадоў звыш 25 тысяч карткаў на больш як 15 тысяч ваеннапалонных (на аднаго ваеннапалоннага часам заводзілі некалькі карткаў). З 2006-га па 2011 год на арганізаваных ва ўсіх абласных цэнтрах сустрачэцца са сваякмі савецкіх ваеннапалонных ім былі перададзены копіі архіўных дакументаў на 665 салдат Чырвонай Арміі.

Святлана БАРЫСЕНКА

БАЯНІЦКІЯ «ШТУКАРЫ»

Да вёскі Баянічкі, што на Любаншчыне, вядзе асфальтаваная дарога. Нават не верыцца, што калісьці гэты населены пункт з усіх бакоў акружала багна. Як згадваюць мясцовыя старажылы, жылі яны, як тыя людзі на балочы. У суседняе Загалле маглі трапіць позняй восенню ці зімой, калі мароз моцна скуе зямлю. Толькі пасля таго, як прайшла меліярацыя ў гэтых краях, для людзей адкрылася акно ў свет.

Загадчыца мясцовага клуба Ганна Перагуд трапіла ў Баянічкі па размеркаванні. Праз колькі часу я наведваў бацька. Вельмі здзіўліўся, што па вуліцы ні працісці, ні праехаць — калдобины, грязь... Хацелі забраць дзяўчыну дадому, але тая не пагадзілася. І, зрэшты, не шкадуе. Вельмі ж цікавыя, неардынарныя гэтыя «баянікі» — менавіта так называюць сябе тутэйшыя насельнікі, якія не крывадушныя, калі з іх жартуюць, ды і самі любяць «паштукаваць». У Баянічах так і кажуць: не шуткаваць (жартаваць), а шуткаваць.

— Калі вучылася завочна ў Мінску, выкладчык спытаў у мяне: «Вы з тых Баянічэў, дзе вала на дуб цягнулі?» — узгадвае Ганна Мікалаеўна. — А я ж маладая была, сарамлівая, зачыраванная. Але ўзяла сябе ў рукі ды спытала: «Адкуль вы пра гэта ведаеце?» А той усміхаецца ў адказ: « Мы тут, у Мінску, наслу-

халіся пра вашыя «штукі». — Дык навошта ты няхчаснаму жывёлу на дуб цягнулі? — не магу стрымкаць цікаўнасці. — Трэба было аднаму баяніцкаму дзядзьку ярма дол вала зрабіць, — тлумачыць суразмоўца. — Вось і нагледзеў ён на дубе добрую кульбяку. Пакалікаў на дапамогу вясцоўцаў, і яны пачынялі жыцьвіну на дрэва — прымарыць яе. «Ну як, ці падыходзіць?» — крычаць мужыку зверху. «Якраз, нават вол задаволены!» — адказвае ён.

У свай час Ганна Мікалаеўна абышла ўсіх старажылаў, запісала байкі, легенды ды «штукі», што пачула ад іх: — Аднойчы ў вёсцы закончалася соль. Дык вось баянікі вырашылі яе на горадзе пасеяць. Чакаюць, чакаюць, а насенне так і не ўзышоўдзіць. Ну яны і падумалі, што соль — замежная расліна, якая дасць ураджай толькі праз некалькі гадоў. На тым і супакоўліся.

Праўда, было тое ці не, цяпер ужо дакладна ніхто не памятае, але гэтыя «штукі» перадаюцца з пакалення ў пакаленне. Баянікі і сёння з сябе «шуткуюць». Маюль, паселі каліосьці соль у Баянічах, а яна ўзышла пад Салігорскам (як вядома, Любанскі раён мяжуе з Салігорскім). Любы факт, падзею тут могуць падаць так, што адразу і не зразумееш, праўда гэта ці выдумка. Накшталт такога: «Мы сеем бульбу ноччу, каб

каларадскі жук не бачыў».

Адкуль пайшлі гэтыя жарты-гісторыі, цяжка сказаць. Магчыма, людзі, якія жылі ў «атачэнні» дрывы, замкнёнай суполкай, якія не бачылі ніякай радасці ў жыцці, акрамя цяжкай працы, такім чынам сябе весілілі, імкнуліся зрабіць разнастайным сваё існаванне.

— Дзед Давыдоўскі мне такую гісторыю расказаваў. У яго хаце было надта цёмна. Папрасіў, каб вокны зрабілі большымі. Дык майстры так вызралі праёмы, што ўсю сцяну агалілі, — успамінае Ганна Перагуд. — А яшчэ стары баяў пра тое, як гарзлку гналі. Працыз, так бы мовіць, быў у самым разгары, а тут раптам нешта як загрукка! Госці падумалі, што міліцыя нечакана з’явілася, усхаліліся з месца... А гаспадар заспакойвае: «Не бойцеся, гэта брага гаруе».

Погляд

Пра пенсію пажадана думаць у маладыя гады

Пра магчымыя захавы рэфармавання пенсійнай сістэмы ў Беларусі наш карэспандэнтгутарыць з вядомым беларускім эканамістам Л. Ф. Заікам.

— Чамусьці пад рэфармаваннем пенсійнай сістэмы частей за ўсё маецца на ўвазе павышэнне ўзросту выхату на заслужаны адпачынак. Здаецца, толькі Беларусь і Расія ўпарта захоўваюць 55-гадовы для жанчын і 60-гадовы для мужчын тэрміны выхату на пенсію. Адсталі ад сусветнай тэндэнцыі?

— Самі маладыя думаць аб гэтым пачаюць ужо ў маладыя гады і абавязкова ў сярэднім узросце.

— І не першае, і не другое. Павышаць узрост выхату на пенсію — гэта не самы лепшы шлях рэфармавання пенсійнай сістэмы. У Беларусі і Расіі гэта добра разумеюць. Але відавочна і тое, што на няўхільнае і аб'ектыўнае старэнне насельніцтва як на з'яву трэба аджываць. У тым ліку і сіці, так бы мовіць, на непальярныя меры. Таму, відаць па ўсім, павышэнне тэрміну выхату на пенсію ў недалёкай будучыні Беларусі і Расіі, як і многім еўрапейскім краінам, таксама не пазбегнуць. Для гэтага існуюць важныя прычыны. Але галоўная — ніводная дзяржава не ў сілах забяспечыць усіх сваіх грамадзян высокай пенсіяй. Для гэтага неабходна падключыць самага патэнцыйнага пенсіянера, каб ён добраахвотна ўдзельнічаў у фармаванні ўласнай пенсіі. Інакш чынам спазнення з рэфармай пенсійнай сістэмы можа быць даволі высокай.

— Цікава, чаму? — Сёння пенсію людзям старога ўзросту (у нас недзе 2 600 000 пенсіянераў) зарабляюць тыя, хто цяпер працуе — прыкладна чатыры з паловай мільёны чалавек. Частка іх заробку ідзе на пенсійныя выплаты. Старых людзей у Беларусі, як вядома, становіцца ўсё больш, а з-за гэтага, падкрэслію, з кожным годам узростае нагрузка на працуючых. Яе цяжэй становіцца ўсё больш адчуваць. Таму ў Беларусі шукаюць выйсце з гэтай складанай сітуацыі. Нядаўна былі агучаны прапановы па адтэрміноўцы выхату на пенсію на пяць гадоў з наступным істотным павышэннем. Я думаю, што мы станем сведкамі ўкаранення і іншых новых формаў і метадаў работы з пенсіянерамі.

Дарчы, рэфармаваннем сістэмы пенсійнага забяспячэння заклочаны ў розных краінах еўрапейскіх краінах, у тым ліку і індустрыяльна развітых. У некаторых ужо на абмеркаванні грамадскасці і парламентаў выносяцца прапановы аб павышэнні пенсійнага ўзросту да 65-67, а дзе-нідзе аж да 70 гадоў! Праўда, такія падыходы ў гэтых краінах сустракаюць пратэстамі і масавымі маніфэстацыямі. Не хочучы людзі так доўга працаваць да пенсіі.

— І мне здаецца, што яны маюць рацыю. Калі ж тады жыць? Спраўды, хочацца і не працаваць да скону, і атрымаць добрую пенсію, каб не эканоміць на ўсім, не лічыць капейкі. Наколькі рэальна знайсці такую пенсійную схему, якая б задавальняла і чалавека, і дзяржаву?

— Ёсць такая пенсійная сістэма, ці, як вы казалі, схема — назапашвальная. Яна атрымлівае ўсё большае пашырэнне ў свеце. Яе сутнасць даволі простая. На працягу працоўнага жыцця чалавек адкладае пэўную частку свайго заробку на спецыяльны рахунак у пенсійным фондзе ці ў нейкай іншай фінансавай установе — на яго выбар. Такую пенсію можна параўнаць з дэпазітам у банку з той розніцай, што дэпазіт дзейнічае пэўны і непрацяглы перыяд, а назапашвальная пенсія — да канца жыцця. Прынцыповае яе адрозненне ад звычайнай пенсіі ў тым, што назапашаная чалавечым сродкі на ўласным пенсійным рахунку ў выпадку яго смерці не знікаюць, а перадаюцца ў распараджэнне яго сям'і, нашчадкаў. Гэта таксама моцны стымул

для пераходу на такую пенсійную сістэму. А вось пры існуючай пенсійнай сістэме вельмі складана на пенсію нікому з тых, каму 6 вы хацелі іх пакінуць, не прайсці.

— Калі такая цудоўная назапашвальная сістэма, то чаго яе не спынаюцца ўкараняць у нас і іншых былых савецкіх рэспубліках?

— Па-першае, пераходны перыяд ад адной сістэмы да другой, у тым ліку і пенсійнай, аб'ектыўна заўсёды складаны, няпросты. Патрэбен час на яе, так бы мовіць, масавае асэнсаванне ў ўкараненне. Па-другое, беларусы ў сваёй большасці яшчэ не набылі звычку ашчаджаць грошы. Яны па-ранейшаму не хочучы адкладаць частку заробку на будучыню. Сярэдняста тыстычны працуючы грамадзянін Беларусі ашчаджае не больш за 10% ад сваіх даходаў. Пры такой нізкай норме зберажэння доволі істотна тармозіцца і эканамічнае развіццё краіны.

Прычыны тут некалькі. На працягу мінулага стагоддзя ды і ў пачатку гэтага грошы неаднойчы абсяцэнваліся, у тым ліку і вядучыя еўрапейскія валюты, і амерыканскія долары. Невядома, што чакае еўра, расійскі рубель. Таму для многіх нашых суайчыннікаў уяўляецца рызыкаўна ісправіць збіраць грошы доўгі перыяд, больш выгадна ўкладзіць іх у нерухомаць, набыць новую машыну, шыкоўна адпачыць за мяжой. Акрамя гэтага, у маладыя гады неяк не вельмі думецца пра пенсію, больш пра забавы, прыгоды, кар'еру. А час хутка цячэ. Пасля п'ятцідзеці звычайна многія пачынаюць задумвацца аб набліжэнні старасці, аб тым, на што дзядзюцца жыць у сталым узросце. Асабліва тыя, хто зарплата атрымліваў у канвертах, шабашнічаў ці доўгі час працаваў за мяжой і нічога не ўносіў у пенсійны фонд. Па-трэцяе, мала пакуль пераканаўчых становаўчых жыццёвых прыкладаў выкарыстання назапашвальнай пенсіі сярод сваякоў, знаёмых, калег. Але відавочна і тое, што пенсійная рэфарма наспела, і ўхіляцца ад гэтага няма сэнсу.

— Добра, Леанід Фёдаравіч. Скажам, вы пераканалі мяне ў карысці назапашвальнай пенсіі. Дзе і як зберагаць грошы?

— Для гэтага павінна з'явіцца сетка на дзейных сучасных фінансавых інстытутаў ашчаджання, якім можна даверыць грошовыя сродкі. Я маю на ўвазе пенсійныя прыватныя фонды, інвестыцыйныя, страхавыя, фінансавыя кампаніі і г. д. Яны, думаю, з часам будуць актыўна працаваць на тэрыторыі нашай краіны. І кожны яе жыхар зможа сам знайсці больш выгаднае месца трымання сваіх пенсійных зберажэнняў. Сваабодна выбар павінна быць заўсёды за чалавечым.

— Існуе альтэрнатыва пенсійным прыватным фондам?

— Так, у пэўным сэнсе. Пакуль мы разважаем на гэту тэму, усё больш прагматычных людзей ствараюць уласныя пенсійныя фонды ці, дакладней, фонды сацыяльнай падтрымкі. Напрыклад, пабудавана ў сталіцы ці абласным цэнтры дадатковую двух-трохпакаёвую кватэру, і можна здаваць яе за 200-300 долараў, а то і за большую суму. Яшчэ больш выгадна здаваць катэдж пад офіс багатай камерцыйнай структуры ці прадстаўніцтва замежнай кампаніі. Аднак гэты шлях не для ўсіх.

— А як Расія, наш бліжэйшы саюзнік і партнёр, мяркуе рэфармаваць пенсійную сістэму?

— Там таксама ідзе актыўны пошук, гучаць розныя прапановы. Адна з іх — пераход на трохузроўневую сістэму. Яе аўтары пастараліся ўлічыць досвед развітых краін свету. Плануюцца выплачваць тры віды пенсіі: абавязковую дзяржаўную, карпаратыўную і добраахвотную назапашвальную. Абавязковая будзе фарміравацца за лік унёскаў, стаўку якіх прапаноўваецца пакінуць на цяперашнім узроўні. Карпаратыўную пенсію мяркуецца прызначаць работнікам асобных арганізацый або галін — за кошт дадатковых плацяжоў працадаўцаў і працаўнікоў. Безумоўна, яна будзе значна вышэйшай за дзяржаўную пенсію. Тут шмат што будзе залежаць ад фінансавога стану працадаўцы, скажам, у нафтаздабыўнай кампаніі магчымасці больш шырока, чым у звычайнай установе. А назапашвальную пенсію ўжо фарміруюць самі працуючыя на добраахвотнай аснове: у недзяржаўных пенсійных фондах, страхавых кампаніях або крэдытных арганізацыях. Яна павінна быць прыватнай, але дзяржава можа стымуляваць назапашаным шляхам праграму фінансавання і прадстаўлення падатковых лігготаў. У выніку ў чалавека за 30 гадоў ёсць шанцы забяспечыць сябе пенсіяй у памеры прыкладна 70-80% ад былога заробку.

— У кожнага свой лёс. Але як быць чалавек, у якога за плячыма значны тэрмін турэмнага зняволення, грахі маладосці і розныя жыццёвыя памылкі, якія не дазволілі назапасаць нават у дзяржаўным фондзе неабходныя сродкі на старасць?

— На жаль, легкадумнае стаўленне да сваёй будучыні не рэдкасць у нашым грамадстве. Старасць падкрэсла, працаваць ужо няма сіл, а за душой у небаракі нічога няма. Вось такім безадказным асобам трэба з бюджэту выплачваць «народную» пенсію, каб халапа на самае неабходнае. Мы ж людзі і не павінны пакідаць свайго суграмадзяніна без аніякіх сродкаў на існаванне. Добра, што сур'ёзныя людзі пераважаюць у грамадстве.

Гутарыў Леанід ЛАХМАНЕНКА

Конкурс для маладых

«МЛЫН МОДЫ-2012»: ПАКАЗАЦЬ СЯБЕ, ПАДГЛЕДЗЕЦЬ У ІНШЫХ

Арганізатарам XXI Рэспубліканскага фестывалю-конкурсу моды і фота «Млын моды» выступіла не толькі, як раней, Міністэрства адукацыі Беларусі, але і Нацыянальны цэнтр мастацкай творчасці дзяцей і моладзі. Ці застанеца цэнтр у ліку пастаянных партнёраў міністэрства, пакажа тое, наколькі ён справіўся з пастаўленымі сёлетамі перад імі задачамі. Захаваць высокі ўзровень мерапрыемства было не так проста, наколькі яго сёлетні бюджэт вельмі істотна скараціўся.

Вызначэнне Міністэрствам адукацыі новага партнёра цесным чынам звязана з новымі задачамі фестывалю. Гэта ў першую чаргу адукацыйны праект для навучнай моладзі, адзначыў намеснік міністра адукацыі Віктар ЯКЖЫК. На фестываль таксама запрасілі вытворцаў адзення, прафесіяналаў у галіне моды і дызайну, а значыць, канкурсанты атрымалі магчымасць працягнуць з імі супрацоўніцтва.

«Млын моды» прайшоў у два туры (першы — па абласцях і ў сталіцы, другі — у сталіцы) і па намінацыях «Школа моды», «Майстар моды», «Фота», «Супермадэль Беларусі», «Міс і Містар мадэль Беларусі», «Мадэль-дэбют», «Майстар стылю» (цырульніцкае мастацтва, дэкаратыўная касметыка, нэйл-арт). У заключным этапе была прадстаўлена 121 калекцыя 132 дызайнераў. Падчас гала-прадстаўлення дэманстраваліся лепшыя калекцыі беларускіх аўтараў і гасцявыя

калекцыі з Расіі (г. Масква), Латвіі (г. Рыга) і Вялікабрытаніі (г. Лондан). Пераможцы конкурсу атрымалі не толькі дыпломы і прызы, але і запрашэнні да ўдзелу ў конкурсах маладых мастакоў-мадэльераў «Habitus Baltija» ў Рызе, «Volvo Fashion Week» у Маскве. На думку замежных гасцей, кожная краіна мае свой почырк у галіне моды, а для маладых дызайнераў заўсёды важна паказаць свой талент, атрымаць новы вопыт.

У межах гала-прадстаўлення «Млына» адбылася прэзентацыя дабрачыннага праекта «Стыльны пачатак»: выхаванцы дзіцячага дома №2 г. Мінска паказалі калекцыю, пашытую навуэнцамі 4-га сталічнага каледжа па эскізах двух маладых дызайнераў. Адзенне ў афрыканскім стылі разам з галандымі ўборамі і амулетамі засталася дзеціям.

Святлана БАРЫСЕНКА, Фота Марыны БЕГУНКОВАЙ

ПАЖАР НА ВУЛІЦЫ ХЕЙКЕЛЯ

СПЕЦЫЯЛЬНЫ КАРЭСПАНДЭНТ «ЗВЯЗДЫ» ПЕРАДАЕ З ХЕЛЬСІНКІ

Кары Хейкеля спрабуе выратаваць матч са славакамі: браты Андрэй і Сяргей Касціцны і Алжсей Калужны слухаюць трэнерскія паказы.

Балельчыцкія каманды Фінляндыі пасля двух паражэнняў запар гаспадару ад канадцаў(3:5) і амерыканцаў (0:5) (без уліку ўчарашняй заключнай сустрэчы з казахамі, якая завяршылася позна ўвечары) павалілі на зямлю металічную агароджу, якая была усталявана для разгільнічкі людскага патоку пры выхадзе з «Хартвал Арэны» да чыгуначнай платформы, адкуль народ раз'язджаўся ў розныя канцы фінскай сталіцы. І гэта пры тым, што лёгка металічную канструкцыю арганізатары першыя планеты доўга тэсціравалі на трываласць. Аднак абурэнню фанатаў, кожны з якіх заплаціў як мінімум 200 еўра (а менавіта так вырасла тэкса на матчы з удзелам дзеючых чэмпіёнаў супраць залатых і сярэбраных прызёраў Ванкувера), не было меры. Вось вам і пацвярджэнне сэнсу анекдота пра «гарачы» фінскіх хлопцаў. Праўда, сярод тых, хто плакаў ад няўдачы, няма было і жаночых тваар.

Пуна, што такіх эмоцый ад выступлення беларускай каманды ніко не дачакаецца. І не толькі та, што тут мала нашых і ў іх знік патрыятызм і эмацыянальнае загал. Проста некалькі неазапашаных падначальнікаў Кары Хейкеля з разраду пазначальных кандыдатаў на выхад у восьмёрку мацнейшых перайшлі ў разрад тых, якіх узровень гульні ацэньваецца як наймаверна нізкі. Ну, а кама хвота траціцца нават на 20-30 еўра, калі глядзець няма на што? Худа-бедна выраючыце ў статусных падліках «тройка энхэлаў» і асобах Міхаіла Грабоўскага і братаў Андрэй і Сяргей Касціцны, якія сталі саўтэрама адзінага гола ў вароты зборнай Славакіі. Прыстойна выглядаюць нашы КХЛ'аўскія легіянеры — Алжсей Калужны, Канстанцін Каліцкі, Алжсей Угару, Яўген Кавырын. Ну, а што тычыцца цэлай дзясяткі гульцоў з мінскага «Дынама», якое лёдз не штодня пэсілі і ўсхвалялі кіраўнікі аднайменнага ведамства, дык на гэтым фронце — без перамо.

Ніводнай галівай перадачы, ніводнага выніковага кідка (без уліку ўчарашняга матча з французамі). А самае крўдынае — з дысцыплінай не ўсё ў парадку. І не толькі з гульнявой на хакейнай пляцоўцы, калі некаторыя з патэнцыйных «зорак» не ведаюць, што з шайбай рабіць, а ў рэальным жыцці. Пацярджэнне таму — тайнае самавольнае энкіненне з радоў нацыянальнай зборнай аднаго з самых высокааплачваных гульцоў сталічных «зуброў» — Андрэй Мезіна. Безумоўна, не ведаюць сапраўдных матываў такога праступку, які тым не менш, не падлягае апраўданню, нельга рабіць, якія-небудзь высноў. Такую ролю маглі на сябе ўзяць прадстаўнікі хакейнага штаба беларускай зборнай. Аднак пакуль няма ніякіх каментарыяў беларускім журналістам, якія працуюць у прэс-цэнтры сусветнага першынства.

Тут бы, што называецца, узяць і расставіць кропкі над «і». А так — поўная адсутнасць інфармацыі і

здагадкі. Паводле размовы з майм калегам з «Прэсболла», у яго была дамоўленасць након адкрытай размовы з наступінам хакейнага клуба «Юнаітэ» Міхаілам Захаравым. Аднак у апошні момант Міхаіл Міхаілавіч адмовіўся ад сустрэчы з журналістам. Зрэшты, «стануючы» момант у сітуацыі, што склалася, можна лічыць тое, што пра Беларусь загаварылі. Славацкія журналісты, якія перад матчам іх каманды з беларусамі падракалі выйгрыш сваёй каманды ў авертайме, і фінскія як сабраць па няшчасці, раз за разам пыталі: «А дзе зарас Мезін?» Нам таксама хацелася б гэта ведаць.

Паводле інфармацыі, атрыманай з дакладных крыніц, у дзень гульні з амерыканцамі 38-гадовае галкіпер быў расстроены тым, што трэнерскі штаб мяркуе завячы яго ў аснове, не папярэдзіўшы загада. Маўляў, давай, Андрэй, бо ў Віталі Ковалю праблема са спінаю. Падстрахуй. Чым гэтая гісторыя завяршылася — мы ведаем. Праўда, у яе мог быць і працяг. Зрэшты, жа з кампетэнтных крыніц стала вядома, што лёс беларускага галкіпера мог паўтарыць і нападуючы зборнай і хабаруаўскага «Амура» Андрэй Сіп'янаў, няўдалы выпадак якога стаў прычынай першага гола ў матчы з казахамі. Дык вось да прасьбы трэнеру паправаць дадаткова на вельтарнажоры 26-гадовае галцаў нацыянальнай каманды адказаў неразуменнем і ўжо быў гатовы пакінуць стан зборнай, але ў рэшце рэшт сітуацыя удалося выправіць. Наколькі гэтая інфармацыя мае пад сабой глебу — пакажа час. Праўда, ужо зарас відавочна, што ў тэатры Кары Хейкеля, які на ўсё няўдачы знаходзіць апраўданні, далёка не ўсё ў парадку. І калі пасля правальнай гульні фінскія амерыканцамі настайнік зборнай «Суомі» Юка Яланен шчыра прызнаўся: матч, маўляў, правалены з-за таго, што яго падначальныя не змаглі нічога звышарынальнага супрацьпаставіць высокай арганізацыі гульні зааіжскіх хакеістаў, то яго зямлякі і настайнік беларускай заявіў, што ў гульні са славакамі мы правалілі ўсёго толькі 10 хвілін у другім перыядзе. А ў астатнім ні

ў чым не ступалі суперніку. Як кажучы, Бог яму судзя. Хоць ужо сёння відавочна: ніякі замекны трэнер, асабліва той, які не мае рэйтынгавага статусу ў сваёй хакейнай супольнасці, не здольны належным чынам наладзіць плённую работу ў камандзе, у тым ліку і ў дысцыплінарным плане. Гэтаж жа мы прыйзем у тупік, калі замест выхавання з маленства юных дамарослых хакеістаў пад кіраўніцтвам кваліфікаваных трэнераў з дастойнай зарплатай будзем займацца асіміляцыяй замежных выжораў і заключэннем з імі мільённых доларавых кантрактаў. Вось калі б чарговы канадзец, фін альбо беларус быў апланчаны з грошай, заробленых клубам асабіста... Тады б жоны з бакоў былі ў адказе за свае дзеянні і заробак.

Зрэшты, учора ў каманды Кары Хейкеля была цудоўная магчымасць развясць усё хмары, якія згулілі над камандай Беларусі, і вярнуць ёй стануючы імідж. У перадапошняй сустрэчы нашы хакеісты сустрэліся з камандай Францыі, якая ў Хельсінкі паспела нарабіць шуму і нават стаць прэзідэнтам на выхад у чвэрцьфінал. Для гэтага напачатку ім неабходна было выйграць у сваіх старых суперніку ў Беларусі.

Сённяшні матч з канадцамі для беларусаў у любым выпадку не стане лёбядзінай пенсіяй: мы застаёмся ў хакейнай эліце як мінімум на адзін год. Пуна, што за заключнай вычарай, якая плачуецца напрыканцы дня, гульцам будзе што сказаць адзін аднаму і падумаць, як беларусы хакей будзе развівацца далей.

Уладзімір ЗДАНОВІЧ, Хельсінкі.

КАЛІ ВЯРСТАЎСЯ НУМАР. Ва ўчарашнім матчы зборная Беларусі на перадапошняй хвіліне троецяга перыяду прапусціла ад французцаў вышаральны гол і зноў прайграла — 1:2, адзіная шайба ў беларусаў на рахунку Калужнага. Па ходу другога перыяду траўму атрымаў галкіпер Віталі Коваль і быў заменены на Дамітрыя Мільчакова. Такім чынам, у нашай каманды застаўся адзін варатар.

Здарэнне

КАНЯ ВУЦЯГНУЛІ ПАГРУЗЧЫКАМ

У Салігорскім раёне работнікі МНС прыйшлі на дапамогу каню, які праваліўся ў каналізацыйны калодзеж.

Раніцай з вёскі Харастова Салігорскага раёна выратавальнікам патэлефанавалі выдавочца, які і распавёў пра здарэнне. Як пазней было ўстаноўлена, пры выпасе 5-гадовая жывёла вагой 600 кілаграмаў правалілася ў каналізацыйны калодзеж, які эксплуатаецца. Апошні быў з жалезабетонных кольцаў дыяметра 5 метраў, глыбіней 4 метры, узровень вады ў ім склаўся 40 сантыметраў. Калодзеж быў прыкрыты бляхай, паведамліў у Міністэрстве па надзвычайных сітуацыях. Кня дасталі з калодзежа пры дапамозе пагрузчыка «Амадор», які належыў аднаму з прадпрыемстваў.

Сяргей РАСОЛЬКА

ПРЕДЛОЖЕНИЕ О ПОКУПКЕ АКЦИЙ

Полное наименование и местонахождение института акций	Открытое акционерное общество «Бреставтогоссервис» 224007, г. Брест, ул. Московская, д. 364. Тел. 8 0162 40 92 00
Полное наименование, местонахождение эмитента, акции которого приобретаются	Открытое акционерное общество «Бреставтогоссервис» 224007, г. Брест, ул. Московская, д. 364
Цель приобретения акций	Для последующего аннулирования
Количество акций, которое намеревается приобрести покупатель	146 747 штук
Цена покупки акций, установленная внеочередным общим собранием акционеров	2 750 руб.
Срок, форма и порядок оплаты акций	В течение 5 (пяти) дней с момента заключения договора купли-продажи по безналичному расчету
Адрес, по которому будет заключаться договор купли-продажи акций	224007, г. Брест, ул. Московская, д. 364
Дата начала срока представления предложений акционеров о продаже акций	16 мая 2012 г.
Дата окончания срока представления предложений акционеров о продаже акций	23 мая 2012 г.
Дата начала покупки акций (заключения договоров купли-продажи акций)	25 мая 2012 г.
Дата окончания покупки акций (заключения договоров купли-продажи акций)	25 июня 2012 г.
Признать недействительным предыдущий текст предложения о покупке акций, опубликованный в газете «Звезда» за 26.04.2012	

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ АУКЦИОНА РУП «БЕЛСПЕЦКОНТРАКТ» 15 июня 2012 года проводит 10-й открытый аукцион по продаже имущества республиканской собственности

Лот	Наименование техники	Местонахождение объекта	Год выпуска	Пробег в км	Начальная цена продажи (бел. руб.)	Сумма задатка (бел. руб.)
104	Автомашин Урал-375 ш. 443240 дв. 540165 5 кат.	н.п. Лесная, в/ч 52215	1985	5 940	40 000 000	4 000 000
105	Грузовой Урал-43202 ш. 0118675 дв. 407758 4 кат.	г. Гродно, в/ч 51171	1989	135 151	50 000 000	5 000 000

Аукцион состоится по адресу: г. Минск, ул. Казинца, 2, 6-й этаж, каб. № 637 15 июня 2012 г. в 11.00. К участию в аукционе допускаются юридические лица, индивидуальные предприниматели и физические лица, оплатившие задаток и подавшие заявление на участие в аукционе, учредительские и другие необходимые документы до 17.00 12 июня 2012 года.

Победитель аукциона обязан: 1. Заключить договор купли-продажи 15 июня 2012 г. 2. Произвести оплату стоимости движимого имущества разовым платежом в течение 10-ти календарных дней со дня подписания договора купли-продажи.

Задаток и денежные средства победителем лота перечисляются на расчетный счет РУП «Белспецконтракт»: 3012107883029, в ЦББ № 701 ОАО «БПС-Сбербанк» г. Минск, ул. Чкалова, 18/1, УНП 101099370, БИК 153001369. Без НДС. Справки по тел.: (017) 278 09 98, факс (017) 278 09 98. Наш адрес в интернете: www.belspesctrakt.by. Дополнительная информация к извещению о проведении аукциона в РУП «Белспецконтракт», опубликованному в газете «Звезда» № 86 от 8 мая 2012 года. Местонахождение имущества по лоту № 101 читать «Гродно, в/ч 97101».

Тры «Еўрабачанні»

ВЫРАТАВАЛЬНІКІ СВЕТУ ў СТЫЛІ ДЖАЗ

Сёння ў гурта «Litesound», які прадстаўляе нашу краіну на конкурсе песні «Еўрабачанне-2012», адбудзецца першая рэпетыцыя на сцэне «Баку Крыстал Хола».

Беларуская дэлегацыя, якая вылецела ў сталіцу Азербайджана 12 мая, традыцыйна павезла на конкурс акрама драйву, настрою на трыумф і ўласна конкурснага нумару, немаленькі набор прома-прадукцыі — цукеркі, майкі з партрэтамі выканаўцаў, кепкі і значкі з беларускай сімволікай, а таксама дыск з рознымі версіямі песні «We are the heroes» — арыгінальнай, джазавай, рок-версіяй, блюзавай і танцавальнай. У багажы гурта ёсць нават версія ў стылі шансон, якую хлопцы з задавальненнем выконваюць на канцэртах. А васьмь беларускіх выканаўцаў у агульным пакліку няма. Але, запэўніваючы выканаўцаў, ён неўзабаве абавязкова з'явіцца.

Гатовы ў «Litesound» і кліп на песню, нават два ролікі, зрэжысраваныя самімі ваякамі-тэмамі — Дзімітрыем і Уладзімірам Карацімі. Здымалася відэа, падобнае да галівудскага фільма-катастрофы са станючым фіналом, на палігоне Міністэрства па надзвычайных

сітуацыях пад Барысавам. Наколькі паспрыяе раскрутцы гурта кліп, калі засталася менш чым 2 тыдні да конкурсу, — пытанне спрэчнае, але, тым не менш, творчы спавязачу перад фанатамі і журналістамі хлопцы вытрымалі, пацвердзішы, што не сядзелі скаляры рукі.

Што да непасрэдна конкурснага нумара (нагадаем, «Litesound» выступаць у другім паўфінале «Еўрабачання», 24 мая, пад нумарам 5), то акцэнт у ім, паводле слоў выканаўцага прадюсара Белтэлерадыёкампаніі Анастасіі Ціхановіч, будзе зроблены на самой песні, харызме і эмоцыях выканаўцаў. 57-ы песенны еўрапейскі конкурс афіцыйна распачнецца ў краіне-пераможцы мінулага «Еўрабачання» ўжо 22 мая.

ЦЫМБАЛЫ ПАЧАЛІ, ДЫ САСТУПІЛІ АЛТУ

18-гадовая мінчанка Аляксандра Дзенісея, якая прадстаўляла сёлета нашу краіну на міжнародным конкурсе маладых музыкантаў «Еўрабачанне-2012», бліскава выступіла ў фінальным шоу. Але ў лік пераможцаў не увайшла — тройка прызёраў, вызначаных строгім журы, сёлета атрымалася выключна мужчынскай.

Затое, што адметна, у яе трапілі адразу два прадстаўнікі армянскай нацыянальнасці — Нарэк Казаян (выканаўца напярэдадні прадстаўляў уласна Арменію, заняў 3-е месца) і Эмануэль Чкнаваран (скрыпач, які прадстаўляў Аўстрыю, атрымаў 2-е месца). Перамогу ж судзілі аддалі альтисту Эйвінду Хольцмарку Рынгстаду з Нарвегіі.

Беларуская цымбалістка, якая разам з 6 наймацнейшымі юнымі музыкантамі ва ўзросце 16—19 гадоў трапіла ў фінал па выixaх двухдзённых паўфінальных праслухоўванняў, выступіла ў фінале конкурсу

пад нумарам 1 і прадставіла на суд еўрапейскай публікі «Канцэрціна для цымбалы, струннага аркестра і ударных інструментаў» кампазітара Уладзіміра Кур'яна. Прычым незалежна ад вынікаў конкурсу назваць выступленне Аляксандры Дзенісеі няўдальым наўрад ці павернецца язык нават у скелтыкаў: выступіць на знакамітым Венскім фестывалі мастацтваў (а ў апошнія гады класічнае «Еўрабачанне» з'яўляецца яго неад'емнай часткай і адкрывае гэты прэстыжны фест) — гэта ўжо значнае дасягненне і вялікі вопыт. Нават калі выканаўца, як наша стыпендыятка Спецыяльнага фонду Прэзідэнта РБ па падтрымцы таленавітай моладзі, ужо мае на сабастай «сцяне славы» больш за 10 перамог, узаагарод і прэміі разнастайных міжнародных конкурсаў ды фестываляў.

Тым больш што конкурс маладых выканаўцаў класічнай музыкі «Еўрабачанне» (Eurovision Young Musicians), які ладзіцца раз у два гады, адбыўся сёлета ўжо ў 16-ы раз — і трэці раз у Вене, а Беларусь удзельнічае ў ім — усяго другі. Нагадаем, першпрыходам ад нашай краіны ў 2010 годзе быў вялянчэліст Іван Карызна — таленавіты унук таленавітага дзеда, аўтара Дзяржаўнага гімна Уладзіміра Карызыны.

ХТО ПАЕДЗЕ ў АМСТЭРДАМ?

Пакуль адны дарослыя артысты ўжо «адстраляліся», а другія толькі рыхтуюцца выйсці на конкурсную сцэну, будучы беларускі удзельнік (ца, кі) дзіцячага конкурсу песні «Еўрабачанне-2012», што пройдзе 1 студзеня ў Амстэрдаме, яшчэ нават не вядомы. Дзесяць дзён засталася да заканчэння прыёму заявак на Рэспубліканскі дзіцячы конкурс «Песня для Еўрабачання» — ён жа, традыцыйна, нацыянальны адборачны тур на міжнародны конкурс.

Арганізатары адбору пакуль што не называюць нават прыблізна колькасці заявак, што паступілі на адрас Белтэлерадыёкампаніі: асноўная іх колькасць паступае зазвычай у апошнія 2-3 дні прыёму. Але неафіцыйна пацвярджаецца, што ёсць некалькі заявак ад «загартаваных байцоў», знаёмых слухачам і журы не першы год. Напрыклад, традыцыйна рыхтуе сваіх выхаванцаў мастацкі кіраўнік студыі эстраднага мастацтва імя Уладзіміра Мулявіна, вопытны педагог Святлана Стацэнка. Рэкардсменам, як у дарослым конкурсе спявачка Гюнеш, якая змагалася за пропуск на міжнародны конкурс 6 гадоў, тут няма. Але яно і зразумела: усё ж у дзіцячым конкурсе вельмі жорстка ўзростава, рамкі, артыстам павіна быць 10—15 гадоў — не больш і не менш. Стrogія патрабаванні і да песні: на беларускай або рускай мове, працягласцю ад 2 хвілін 30 секунд да 2 хвілін 45 секунд. А галоўнае — каб песня (які і выкананне яе) была прыгожай, кранальнай, а самы юны артыст дастойна прадставіў нашу краіну. Што беларусам усё мінулаў 9 гадоў, заўважым у дужках, такі няблага ўдавалася.

Нагадаем: вынікі конкурсу «Песня для Еўрабачання» будзе падведзены ў чэрвені, а фінальны канцэрт — дзе журы сумесна з гледчымі і вызначыцца з сёлетнім удзельнікам дзіцячага «Еўрабачання» — запланаваны на верасень.

ВІКТОРЫЯ ЦЕЛЯШУК

КУДЫ ЯЗЫК ПРЫВЯДЗЕ?

10-ы тур чэмпіянату Беларусі азнаменаваў не толькі сустрачай лідарам — БАТЭ і «Гомеля», але і паслямацэваймі трэнерскімі каментарыямі, месца якім — у найноўшай гісторыі айчынскага футбола.

Паядынак у Гомелі чакалі здаўна, загадзя абмяркоўвалі ў друку, і ён, на вялікім рахунку, нікога не пакінуў абьякавам. Матч на гомельскім стадыёне «Цэнтральны» сабраў рэкордную аўдыторыю ў 9100 гледачоў. Але святочны настрой палешушак барысаўчане сапсавалі. На 40-й хвіліне Дамітрый Бага забіў першы і апошні мяч у гэтай сустрэчы. 1:0 — перамога чэмпіёна, які нарошчвае перавагу над апанентамі. Але самае пікантнае заўзятары і журналістаў чакала ўжо пасля завяршэння

сустрэчы. Алег Кубараў, галоўны трэнер «Гомеля», адмовіўся прысутнічаць на прэс-канферэнцыі разам з візаві — Віктарам Ганчаранкам! Звычайна сіцілы і супакоены, на гэты раз Алег Міхайлавіч быў на дзіва досыць эмацыйным, узрушаным.

— Я наўмысна не прыйшоў, мне не хочацца знаходзіцца побач (з Ганчаранкам. — Аўт.). Патлумачу чаму. Калі нам забілі гол, я разумею — эмоцыі. Напрыканцы гульні футбаліст суперніка падб'ягае, нас абражае, каманду. Мне зразумела — гэта футбаліст. Але калі трэнер у твар кажа словамі, якіх я не чуў нават тады, калі наведваўся ў турму... Мне пасядаўся ў тым жа Барысаў ехаць не хочацца, — кажа Кубараў. Крыху пазней ён дадаў: я разумею, хакеісты, яны мо-

гуць біцца, лаяцца. Трэнер клуба, які гуляе ў еўракубах, павінен кеіцца. Маналог Кубарава ўтрымліваў і словы крыху з інашай лексікай. Напэўна, таму футбольны клуб БАТЭ паспаўшаў выйсці ў афіцыйнай заявай, у якой, напрыклад, адзначалася: «нам хочацца спадзявацца, што гэтая недарочная заява была зроблена Алегам Міхайлавічам выключна з прычыны стана афекту, выкліканага няўдальым дзеяннем яго дружын, і гарачы надвор'ем». Вось такая гісторыя. Працяг, якой, на пэўна, яшчэ будзе.

Астатнія матчы тура прынеслі наступныя вынікі: «Тарпеда» — «Дынама» — 0:0, «Нафтан» — «Неман» — 2:1, «Мінск» — «Белшына» — 3:0, «Славія» — «Брэст» — 2:1.

Тарас ШЧЫРЫ

Беларусь змагаецца за «золата» У Брэсце стартуваў 10-ы чэмпіятат Еўропы па футболе.

За чэмпіёнства паспрачаюцца 9 зборных, падзеленых на тры групы. Згодна з лёсаваннем, Беларусь трапіла ў групу «С». На пярэдням этапе зборная нашай краіны сустрэнецца са зборнымі Чэхіі і Нарвегіі. 18-га мая абудуцца паўфіналы, а фінальны матч пройдзе ўжо 19-га чысла. Наша футзальная зборная ўжо даўно каціруецца ў Еўропе. У 2004-м яна выйграла катэгорыяльнае першынство, а праз чатыры гады прывезла на радзіму бронзавыя ўзнагароды. Зборная Беларусі займае прыкладна 2-3-ю пазіцыю ў еўрапейскім рэйтынгу і ўва-

ходзіць у васьмёрку мацнейшых камандаў свету. Таму, як адзначыў у размове з карэспандэнтам «Звязды» Аляксандр Папоў, намеснік старшыні Беларускай федэрацыі футзала, каманда будзе змагацца за «золата», шанцы на гэта вялікія.

Азаранка зноў прайграла ў фінале

Другі год запар Вікторыя Азаранка не можа перамагчы ў фінале тэніснага турніру ў Мадрыдзе («Mutua Madrid Open 2012»). Летась яна прайграла Петры Квітавай з Чэхіі, а сёлета на грунтоўных кортах сталіцы Іспаніі Вікторыя саступіла галоўнай прыз амерыканцы Сірэне Уільямс — 1:6, 3:6.

Тусоўка

ВЯСНА ПРЫШЛА. ГРУДЗЯМ — ДАРОГУ!

6-ы — менавіта такі памер бялізны без гондузі носяць пераможца конкурсу «Міс грудзі-2012», які адбыўся днямі ў адным са сталічных клубаў.

Больш як 200 дзючат пажадалі сёлета прыняць удзел у спаборніцтве на найлепшы бюст (яно праводзіцца ў Беларусі з 2009 года), але ў фінал выйшлі толькі шэсць удзельніц. Яны дэфілявалі перад публікай у вясчэрніх уборах, ніжняй бялізне і мокрых майках. А каб крыху разбавіць адчуванне, што ўсіх «толькі адно і цікавіць», ды пацвердзіць, што вызначоўца сярод іншых сімпатычных беларусаў не біст адзіным, выступілі ў конкурсе талентаў. Пасля дадатковага танцавальнага задання судзейскай калегія, у якую, акрамя заўсёднай свецкай тусовак, увайшлі таксама вопытны візажыст Тацяна Цяцюркі і пастытны фотарэжысёр, урач-мамалаг Мікалай Кур'яновіч, нарэшце, вызначылася з пераможцай. Ей стала 23-гадовая Юлія Тарнецкая, інжынер-электрык па спецыяльнасці, выпускніца, а цяпер і выкладчыца Беларускага нацыянальнага тэхнічнага ўніверсітэта. Акрамя станючых эмоцыяў і павышанай увагі з усяй бакоў, дзючыне дастаўся галоўны прыз — тыднёвая паездка на востраў Біца.

Праўда, нягледзячы на тое, што конкурс доўжыўся да дзёно гадзін ночы, на цырымонію ўзнагароджання арганізатарам часу не хапіла. Таму прызваўу пудэўку Юлія, якая таксама заважала прыз глядацкіх сімпатыяў, атрымае неўзабаве на дадатковай вечарыні, дзе таксама будзе ўручаны ўзнагароды ўладальніцам 2 і 3 месцаў — Марыі Блюўштэйн і Алене Дудко.

Як адзначалі члены журы, пераможца, акрамя ўнушальнага бюста, запаміналася ім жывасцю і іскрынкай у вачах, а васьмь самой праграме бракала адпаведнай атмасферы — відэаўчыснасці і эпажажу. Тым не менш, як мяркуюць арганізатары, пятаму конкурсу «Міс грудзі» — быць!

Ліна МАЛІНІНА

У НАСТУПНЫМ НУМАРЫ

Чыноўнікаў завялі ў новы дзіцячы садок — у адну з груп. І пакуль яны слухалі гісторыю будаўніцтва гэтай устаноў (не спрачаюся, вельмі патрэбнай у тым населеным пункце), а за адным разам і выступленні мясцовых дэпутатаў, малых, настроненых ў шарунгу, стаялі ўбакі, спалохана пазіраючы на ўсю гэтую дзею.

Даты Падзеі Людзі

1936 год — нарадзіўся (вёска Вялікі Бор Хойніцкага раёна) Барыс Сачанка, вядомы беларускі пісьменнік. Аўтар раманаў «Чужое неба», «Вялікі Лес», апавесцяў «Ваўчыца з Чортавай Ямы», «Палескія былі», гумарыстычных зборнікаў, крыльчых артыкулаў і нарысаў. Лаўрэат Дзяржаўнай прэміі Беларусі (1982). Памёр у 1995 г.

1891 год — нарадзіўся знакаміты рускі пісьменнік Міхаіл Булгакаў. Ён з'явіўся на свет у сямі выкладчыка Кіеўскай духоўнай акадэміі. А вучыўся спачатку ў вядомай Першай кіеўскай гімназіі, якую амаль адначасова з ім скончылі Ілья Эрэнбург і Канстанцін Паўстоўскі, а затым — у мясцовым універсітэце. У канцы 1921 года Булгакаў без грошай і рэчу з дыпломам лекара прыехаў у Маскву, каб застацца ў ёй назаўжды. Першыя гады ў сталіцы былі надзвычай цяжкімі не толькі ў бытавым, але і ў творчым стаўленні. Пералом у жыцці пісьменніка адбыўся ў 1924 годзе, калі была апублікавана апавесць «Дябалаўда». Затым з'явіліся апавесці «Сабаче сэрца», «Белая гвардыя». У сваім самым вядомым рамане «Майстар і Маргарыта» пісьменнік стварыў своеасабліваю форму філасофскага аповядання, у якім даследваў вечныя праблемы супрацьстаяння добра і зла, праудзівай і лжывай маральнасці. У 1930 годзе ў знакамітым лісце ўраду ён з сумам, але і не без гонару пісаў пра сябе ў трэцяй асобе: «Булгакаў стаў сатырыкам, і яркас у той час, калі ніякая спраўдана (гранічная ў забаронены зоны) сатыра ў СССР абсалютна недапушчальная».

1945 год — нарадзіўся Уладзімір Іванавіч Шчарбіна, заслужаны архітэктар Беларусі (1998). Сярод асноўных работ: кінатэатр «Масква», праект Палаца Рэспублікі ў Мінску, археалагічны музей «Бярэсце» ў Брэсце. Аўтар мемарыяльных комплексаў над брацкімі магіламі воінаў-бранябойшчыкаў у Слуцку і ахвярам чарнобыльскай трагедыі па вуліцы Арлоўскай ў Мінску і іншых.

Амін Ібн Фарыс Рыхані (1876—1940), ліванскі пісьменнік: «Няхай твая мэта будзе большай за твае магчымасці, тады твая сённяшняя справа будзе лепшай за учарашнюю, а заўтрашняя — лепшай за сённяшнюю».

Было сказана

Table with 10 columns and 10 rows of words and numbers.

ПРОСТА ЗАСТАЎСЯ

Незвычайным спосабам абрабавалі краму ў Мёрскім раёне: злодзей заставіў на ноч у гандлёвай залі... Раніца ў Мёрскі раёны аддзел міліцыі патэлефанавалі з адміністрацыі раёна і паведалі, што з крамы скралі прадукты харчавання і спіртныя напоі. Пасля ўчынення крадзяжу злодзей уцёк праз складскае памішканне. Але 40-гадовага непрацуючага, раней судзімага за крадзеж, у хуткім часе затрымалі. Аددзелам следчага камітэта заведзена крымінальная справа. Частка выраджанага канфіскавана.

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

ІСКРА ў БОЧКУ. АДТУЛЬ — АГОНЬ

Мужчына атрымаў сур'езныя апекі, калі займаўся гаспадарчымі работамі на дачным участку. — Здарэнне мела месца ў вёсцы Ляскоўка Мінскага раёна. 29-гадовы мужчына электраінструментам распілюваў металічную бочку, у якой раней знаходзілася лёгкаўзгаральная вадкасць, — расказаў старшы інспектар Цэнтра даследаванняў у галіне бяспекі жыццяздзейнасці МНС Алег Малевіч. — У выніку іскра трапіла ўнутр бочкі і адбылося загаранне рэшткаў той самай вадкасці, што і прывяло да атрымання пацярпелым апёкаў твару, шыі, тулава, верхніх канечнасцяў і левага сцягна (24 працэнтаў паверхні цела). Мужчыну шпіталізавалі ў цяжкім стане.

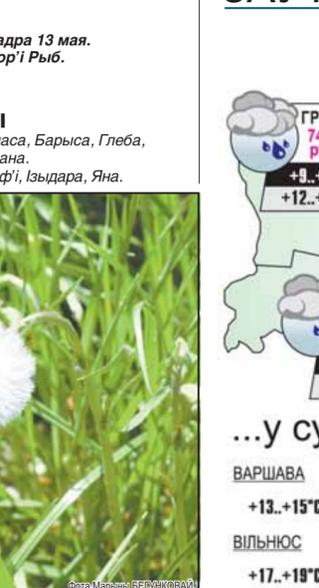
Сяргей РАСОЛЬКА.

СЁННЯ

Table with weather forecast for the month of May, including sunrise, sunset, and moon phases.

ЗАЎТРА

УСМІХНЕМСЯ

— Дарагая, пагуляем у ролевых гульні? Ты — прыбяральніца, а я сплю. — А як адзначыць сапраўднага пчаляра, які прадае натуральны мёд, ад жуліка, які прадае пад выглядом мёду падфарбаваны цукровы сіроп? — У жуліка твар хітры, а ў сапраўднага пчаляра — апухлы! Добра разгарэты суп з фрыкадэлькамі можа пертварыцца ў тэфталі з гарнірам. У аперацыйнай: — Доктар, мы яго губляем! — Шукайце хутчэй Скальпель не мог далёка праваліцца... Толькі тата можа заснуць пад тэлевізар і прагнуцца, калі яго выключоць.

ЗВЯЗДА БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

ЗАСНАВАЛЬНІКІ: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь. РЭГІСТРАЦЫЙНАЕ ПАСВЕДЧАННЕ НУМАР 2 Ад 17 ЛЮТАГА 2009 ГОДА, ВЫДАДЗЕНАЕ МІНІСТЭРСТВАМ ІНФАРМАЦЫІ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ. Галоўны рэдактар КАРЛЮКЕВІЧ Аляксандр Мікалавіч. РЕДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ: У.ЗДАНОВІЧ (намеснік галоўнага рэдактара), Н.КАРПЕНКА, А. КЛЯШЧУК, Л.ЛАХМАНЕНКА, Т.ПАДАЛІЦ (намеснік галоўнага рэдактара), С.ПРОТАС (намеснік галоўнага рэдактара), Н.РАСОЛЬКА, С.РАСОЛЬКА, Л.РЫЖАНКОВА (першы намеснік галоўнага рэдактара), Л.СВІДРЫЦКАЯ, А.СПАНЕЎСКІ (намеснік галоўнага рэдактара), В.ЦЕЛЯШУК, Л.ЦМОШЫК. НАШ АДРАС: 220013 г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а. ТЭЛЕФОНЫ: прыёмнай — 287 19 19 (тэл./факс); аддзелу: лісьмаў — 287 18 64, падлікі і распаўсюджвання — 287 18 36, 287 18 51, юрыдычнага — 287 19 68, сакратарыята — 292 05 82, аддзельна за выпуск дадаткаў: «Чыроня змена» — 292 44 12; «Мясцовае самакіраванне» — 292 21 03, уласных карэспандэнцар: у Брэсце: 20 37 98, Віцебску: 43 23 74, Гродне: 43 25 29, Гомелі: 40 91 92, Баранавічах: 47 71 94, Магілёве: 32 74 31; бухгалтэры: 292 22 03. http://www.zvyazda.by; ПРЫЁМ РЭКЛАМЫ тэл./факс: 287 17 79, e-mail: rek@zvyazda.minsk.by Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падобі і дакладнасць фактаў. Іх меркаванні не з'яўдаюцца супадзеннем з меркаваннем Рэдакцыі паводле свайх меркаванняў адбрае і публікуе адрававаныя ёй пісьмы. Перадрук матэрыялаў, апублікаваных у «Звяздзе», толькі з дазволу Рэдакцыі. Матэрыялы, пазначаныя гэтым значком, носяць рэкламны характар. Адказнасць за змест рэкламы нясуць рэкламадаўцы. Газета аддрукавана ў Рэспубліканскім унітарным прапрыеце «Выдавецтва «Беларускі Дом друку». П.Д. № 02330/0494179 ад 03.04.2009. 220013, Мінск, пр. Незалежнасці, 79. Выходзіць 250 разоў на год. Тыраж 30.015. Індэкс 63850. Зак. № 2087. М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 Нумар падпісаны ў 19.30 14 мая 2012 года.